

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ

KOMBINOVANÉ STUDIUM

2013–2015

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Lucie Červinková

Opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti

Praha 2015

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Zdeněk Dvořáček, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR

COMBINED (PART TIME) STUDIES

2013-2015

BACHELOR THESIS

Lucie Červinková

The Measures Against Legalisation of Proceeds of Crime

Prague 2015

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

JUDr. Zdeněk Dvořáček, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne:

Lucie Červinková

Poděkování

Ráda bych poděkovala JUDr. Zdeňku Dvořáčkovi, Ph.D. za odborné vedení, podněty a vstřícný přístup při zpracování bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce se zaměřuje na oblast legalizace výnosů z trestné činnosti a s tím spojenou hospodářskou kriminalitu. V úvodní teoretické části jsou definovány základní charakteristiky této protizákonné činnosti, od samotné historie praní špinavých peněz, po jednotlivé fáze a popisu prostředí, kde se s touto oblastí můžeme setkat. Dále se zabývá právní úpravou v České republice, popisuje základní dokumenty a orgány činné v boji proti praní špinavých peněz. Praktická část práce je zaměřena na obecné postupy povinných osob, konkrétně českého bankovního sektoru. Jsou zde specifikovány základní povinnosti bank, jejich obecné postupy a opatření v boji proti praní špinavých peněz včetně vnitřních kontrolních systémů. Cílem práce je objasnit podstatu této problematiky, popsat a analyzovat postupy v oblasti bankovníctví v boji proti praní špinavých peněz a v neposlední řadě upozornit na aktuální formy a hrozby tohoto fenoménu z pohledu bankovního sektoru.

Klíčová slova

Compliance, FATF, Finanční analytický útvar, identifikace klienta, karuselový podvod, kybernetický útok, legalizace výnosů z trestné činnosti, oznámení podezřelého obchodu, praní špinavých peněz.

Annotation

This bachelor thesis is focused on area of laundering of earnings coming from criminal activities and associated economic crime. The introductory theoretical part defines the basic characteristics of this illegal activity from the very history following individual stages and description of background where this domain can be found. It also deals with legislation in Czech Republic, describes the basic documents and the authorities responsible for enforcing measures against money laundering. The practical part is focused on general methods of liable entities, particularly the Czech banking sector. There are described basic obligations of banks, their general procedures and measures against money laundering, including internal control systems. The aim is to clarify the nature of the issue, describe and analyze practices in the banking area and ultimately draw attention to current forms and threats of this phenomenon from the perspective of the banking sector.

Keywords

Compliance, Financial Analytical Unit, Identification of clients, Carousel fraud, Cyber Attack, Legalization of proceeds from crime, Suspicious Transaction, Money Laundering.

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 LEGALIZACE VÝNOSŮ Z TRESTNÉ ČINNOSTI A FINANCOVÁNÍ TERORISMU	11
1.1 Kriminalita páchaná v ekonomice.....	12
1.2 Pohled do historie.....	14
1.3 Základní znaky a jednotlivé fáze	15
1.3.1 První fáze – placement	16
1.3.2 Druhá fáze – layering.....	16
1.3.3 Třetí fáze – integration	17
1.4 Nástroje a prostředí.....	17
2 LEGISLATIVA ČR.....	20
2.1 Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	21
2.2 Zákon č. 254/2004 Sb. o omezení plateb v hotovosti	23
2.3 Vyhláška č. 281/2008 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a konkrétních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	23
2.4 Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách	24
2.5 Zákon č. 69/2006 Sb. mezinárodní sankce	24
3 INSTITUCE PŮSOBÍCÍ V ČR	26
3.1 Ministerstvo financí ČR – odbor Finanční analytický	26
3.2 Česká národní banka.....	29
3.3 Policie ČR.....	30
3.3.1 Útvar odhalování korupce a finanční kriminality služby kriminální policie a vyšetřování.....	32
3.3.2 Daňová Kobra.....	33
4 VYBRANÉ MEZINÁRODNÍ INSTITUCE	34
4.1 Finanční akční výbor (FATF).....	34
4.2 Moneyval.....	35
4.3 Egmontská skupina (Egmont Group)	36
4.4 Světová banka, Mezinárodní měnový fond	36
PRAKTICKÁ ČÁST	38
5 POSTUPY A OPATŘENÍ Z POHLEDU BANKOVNÍHO SEKTORU	38
5.1 Politika integrity, funkce compliance, etický kodex.....	38

5.2	Interní podvody, porušení etického chování.....	40
5.3	Identifikace, profil a kontrola klienta.....	42
5.4	Podezřelý obchod a jeho znaky	44
5.5	Oznámení podezřelého obchodu.....	46
5.6	Rizika spojená s legalizací výnosů z trestné činnosti.....	47
 6 BANKOVNÍ SEKTOR - NEJČASTĚJŠÍ OBLASTI LEGALIZACE		
VÝNOSŮ Z TRESTNÉ ČINNOSTI.....		48
6.1	Daňová trestná činnost	48
6.2	Využití money muly	50
6.3	Virtuální měna Bitcoin.....	51
6.4	Kybernetické útoky a sociální inženýrství.....	52
ZÁVĚR.....		55
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....		57
SEZNAM ZKRATEK		61
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ		63

ÚVOD

Celosvětový pojem money laundering, který je znám jako legalizace výnosů z trestné činnosti, nebo také běžně používaný hovorový výraz praní špinavých peněz, je stále aktuálním a diskutovaným problémem současnosti, se kterým se denně setkáváme. Většinou o této problematice slycháme z médií a veřejně dostupných zdrojů v podobě politických kauz, skandálů, předražených vládních zakázek, tunelování společností, korupce či dalších podvodů. Sáhne-li do minulosti, i česká ekonomika speciálně oblast kapitálového trhu si prošla celou řadou problémů, které souvisely s kupónovou privatizací. V té době docházelo k odlivu zahraničních investic a ztrátě důvěryhodnosti českého kapitálového trhu. Až po roce 1998 došlo k přísnějšímu doзору úpravou dané legislativy. Společně s globalizací se otevřely ekonomiky jednotlivých zemí, jejichž regulace je v některých oblastech oslabena a vytváří tak faktory a prostor pro praní peněz. Problémem stále zůstává odhalování podezřelých obchodů, které je obtížnější monitorovat a regulovat, protože pachatelé jsou velmi dobře organizovaní, jejich metody se neustále mění a jsou vždy o krok napřed.

Tato nezákonná činnost představuje pro zločinecké organizace, organizované skupiny a jedince pohybující se za hranicemi zákona, velmi silný nástroj k beztrestnému užívání nelegálně nabytých prostředků či majetku. Jde o úmyslný počín, který zakrývá původ nezákonně získaných výnosů z trestné činnosti a záměrně budí dojem, že se jedná o příjem či majetek, který byl získán legální cestou a v souladu s platnými zákony. Nelegálně získané příjmy mohou pocházet například z obchodu s drogami, zbraněmi, prostitutací a obchodu s lidmi, padělků, vyvážení vysokého objemu finančních prostředků ze zahraničních společností, nelegální výroby, daňových úniků a nadměrných odpočtů daně z přidané hodnoty, obchodu s finančními nástroji, obchodování s virtuálními měnami či z korupce. Hlavním cílem pachatele je zakrýt identitu a zdroj takto nelegálně získaných prostředků, zahladit stopy formou různých transakcí, přerušením toku peněz a změnou formy, aby v konečném výsledku získaly novou podobu a působily dojem legálních zisků.

Téma bakalářské práce, opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, jsem si zvolila jednak že pracuji v oblasti bankovníctví, v oddělení, které se zaměřuje na monitoring podezřelých transakcí, ale především z důvodu, že zmíněná problematika je stále aktuální po celém světě. Právě prostřednictvím bankovních institucí pachatelé snadno a rychle legalizují výnosy z trestné činnosti. Z médií známe konkrétní případy, skandály ve spojitosti s praním

špinavých peněz, nicméně tyto kauzy nezacházejí do příliš velkých podrobností. Cílem bakalářské práce je obecně specifikovat problematiku z teoretického hlediska, přiblížit podstatu těchto nelegálních aktivit včetně samotného procesu legalizace výnosů z trestné činnosti, definovat subjekty činné v této oblasti, legislativní normy a především analyzovat postupy bankovního sektoru v boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti.

Pro přehlednost je práce rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části je věnována pozornost vývoji praní špinavých peněz od samotných počátků po současnost. Dále jsou vysvětleny základní pojmy a jednotlivé fáze procesu praní špinavých peněz, navazující legislativa v České Republice a nejdůležitější subjekty, které se problematikou zabývají. Praktická část se soustředí na bankovní sektor. Definiuje povinné osoby, postupy bank při identifikaci a kontrole klienta v souladu se zákonem č. 253/2008 Sb. o některých opatřeních proti legalizaci výnosu z trestné činnosti a financování terorismu. Specifikuje systém vnitřních zásad, podezřelé znaky obchodu a jednotlivé postupy při samotném hlášení a samotná rizika. V závěru práce jsem uvedla nejčastější oblasti bankovníctví, kde se podezřelé obchody vyskytují a kde je zvýšená obezřetnost a kontrola transakcí. Závěrem je shrnutí a vyhodnocení současné situace v bankovním sektoru, ke kterému jsem dospěla v rámci studia dané problematiky. Při vypracování této práce jsem užila analytickou metodu s doplněním vlastních postřehů.

TEORETICKÁ ČÁST

1 LEGALIZACE VÝNOSŮ Z TRESTNÉ ČINNOSTI A FINANCOVÁNÍ TERORISMU

V českém právním řádu legalizaci výnosů z trestné činnosti upravuje zejména zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosu z trestné činnosti a financování terorismu, který specifikuje tento termín následovně: „*Legalizací výnosů z trestné činnosti se pro účely tohoto zákona rozumí jednání sledující zakrytí nezákonného původu jakékoliv ekonomické výhody vyplývající z trestné činnosti s cílem vzbudit zdání, že jde o majetkový prospěch nabytý v souladu se zákonem*“¹ a současně uvádí příklady souvisejícího jednání. Legalizace výnosů z trestné činnosti je úzce spjata s aktivitami v podobě financování terorismu a organizovaného zločinu. Financování terorismu je poskytnutí či shromažďování finančních prostředků či majetku za účelem spáchání trestného činu teroru, teroristického útoku, k podpoře osob či skupin napomáhajícím, nebo poskytnutí odměny či odškodnění pachatelům tohoto trestného činu či osobám blízkým² pachateli a to na území České republiky nebo v zahraničí.³ Teror je možné spáchat několika způsoby, formou atentátů, bombových útoků, únosů, veřejných poprav, zastrasováním či varováním, fyzickým napadáním nebo také korupcí. Terorismus je zpravidla podněcován vnitropolitickou a mezinárodní situací, využívá slabosti vyplývající z ohrožení a tím vyvolává pocit strachu, nedůvěry, změnu situace s jasně stanoveným cílem. Terorismus jako forma promyšleného násilí směřovaného proti nevinným osobám, své činy dává na odiv celému světu, kdežto organizovaný zločin neboli organizovaná kriminalita si zakládá na diskrétnosti, aby jeho aktivity probíhaly v naprosté tichosti. Síla

¹ TVRDÝ, J., A. BÁRTOVÁ. *Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosu z trestné činnosti a financování terorismu a předpisy související*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s.100. ISBN 978-80-7400-099-7.

² Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník, v platném znění. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 382, § 125. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=40/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

³ TVRDÝ, J., A. BÁRTOVÁ. *Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosu z trestné činnosti a financování terorismu a předpisy související*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s.100-101. ISBN 978-80-7400-099-7.

organizovaného zločinu je postavena na vlivu mocenských struktur a penězích, které se podaří proprat prostřednictvím jejich aktivit. Jedná se o vysoce organizovanou, systematicky a dlouhodobě páchanou trestnou činnost, kde zločinecká skupina nezná zákonných hranic.⁴ V celosvětovém měřítku u států s nedostatečným bezpečnostním systémem organizovaný zločin může ohrozit stabilitu hospodářského a politického systému.

1.1 Kriminalita páchaná v ekonomice

V mezinárodním pojetí je stále rostoucím negativním jevem posledních let kriminalita páchaná v ekonomice. V České republice (dále jen ČR) je častěji používaný termín hospodářská kriminalita, který v sobě zahrnuje jak finanční kriminalitu, tak legalizaci nezákonných zisků. Počet trestných činů v této oblasti narůstá v souvislosti s kvalitou jejich provedení. Jedná se o protiprávní ekonomické jednání, kterým došlo k finančnímu nebo jinému prospěchu na úkor jiného subjektu. Shodným faktorem u těchto trestných činů ekonomické kriminality je nezákonná tvorba a získávání finančních výnosů nebo jiný ekonomický prospěch, které mohou být propojeny s organizovaným zločinem. Organizované skupiny se snaží proniknout do státních struktur a samosprávy, zaměřují se na osoby, které mají rozhodující postavení v oblasti veřejných zakázek, čerpání peněžních prostředků z fondů a veřejného rozpočtů. Jejich cílem je získávání strategických informací a do značné míry ovládnutí činnosti veřejnoprávních či justičních orgánů formou manipulace, korupce, nátlaku a vydírání. V tisku či literatuře se můžeme také setkat s pojmem kriminalita bílých límečků. Tato rozsáhlá hospodářská trestná činnost, funguje na bázi využívání mezer v zákonech. Je páchaná vysoce kvalifikovaným způsobem, zpravidla zevnitř zneužíváním legálního systému. Nové pohledy na prevenci a opatření ekonomické kriminality přináší i politická a ekonomická integrace v rámci ochrany zájmů Evropské unie. Za tímto účelem vznikl projekt Corpus juris, který je trestněprávním opusem. Jeho hmotně-právní ustanovení obsahuje osm skutkových podstat trestných činů (trestné činy spáchané jakoukoli osobou a veřejnými činiteli), mezi které patří podvody proti finančním zájmům evropských společenství, podvody v oblasti

⁴ CHMELÍK, J. a kolektiv. *Zločin bez hranic, Vvyšetřování terorismu a organizovaného zločinu*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a. s., 2004, s. 56-61. ISBN 80-7201-480-3.

volné soutěže, praní špinavých peněz a podílnictví, korupce, zločinné spolčení, zpronevěra fondů, zneužití pravomocí a vyzrazení služebního tajemství. Pro šetření těchto oblastí slouží funkce Evropského prokurátora a Evropského úřadu pro potírání podvodných jednání.⁵

Finanční kriminalita má dopad především na akcionáře, věřitele a daňové poplatníky. Je to trestná činnost, která je součástí kriminality ekonomické a soustřeďuje se na oblast finančního sektoru, fungování bankovního systému, kapitálového trhu, pojišťoven, investičních společností, penzijních fondů, hypotečních společností či burzy. Problémem stále zůstává přesně stanovit hranice, rozlišit, kdy se jedná o neetické jednání, které je na rozhraní platné legislativy, a kdy o jednání naplňující trestní právo a v neposlední řadě složitě formulovaná právní úprava ekonomického prostředí a nedostatečné zajištění ze strany orgánů činných v této oblasti.⁶

K předcházení a odhalování ekonomické kriminality slouží především právní systém, který plní ochrannou a regulativní funkci. Mezi nástroje při odhalování hospodářské kriminality patří legislativa upravující danou oblast, ekonomické indikátory vykazující znaky trestného činu, prostředky a postupy vhodné k prověření a v neposlední řadě informace, dokumentační materiál, zabavení daného výnosu a potrestání pachatele.⁷

Hospodářská kriminalita v ČR je daleko běžnějším jevem, než bychom se domnívali. Z posledního celosvětového průzkumu v roce 2014 vyplývá, že oproti roku 2011 došlo k výraznému nárůstu hospodářské kriminality. Z oslovených respondentů celkem 44% společností se potýkalo s hospodářskou kriminalitou v různých podobách a jejich peněžní ztráty byly odhadnuty na více než 100 000 USD. Mezi nejčastější a nejjednodušší podvody se řadí majetkové zpronevěry. Narůstající tendenci mají útoky směřující na majetek firem.

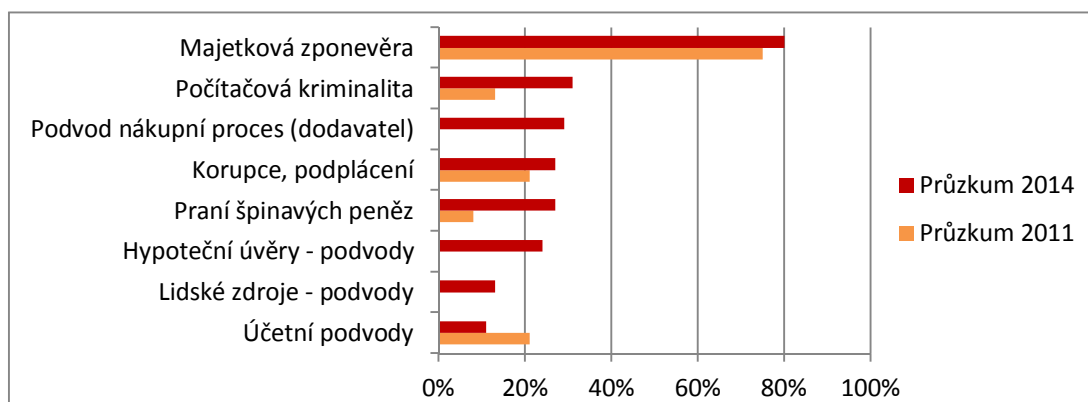
⁵ KUČTA J., J. FENYK, M. FRYŠTÁK a V. KALVODOVÁ. *Hospodářská trestná činnost*, 1. vyd. Adamov: Masarykova univerzita, 2007, s. 51-55. ISBN 978-80-210-4256-8.

⁶ ČASTORÁL, Z. *Ekonomická kriminalita a management*. 1. vyd. Praha: UJAK, 2011, s. 12-14. ISBN 978-80-7452-005-1.

⁷ DVOŘÁK, V., M. KLOUBEK. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2011, s. 51-59. ISBN 978-80-7251-351-2.

Skrytou hrozbou budoucnosti je stoupající tendence počítačové kriminality, kdy pachatelé jsou tvořivější a vyhledávají stále nové postupy.⁸

Graf 1: Průzkum - Typy hospodářské kriminality v ČR

Zdroj⁹ (vlastní úprava)

1.2 Pohled do historie

Slovní spojení praní špinavých peněz se objevilo v tisku poprvé během roku 1973 v souvislosti se skandálem Watergate. Mimo řady jiných trestných činů zde došlo k nelegálnímu získávání peněžních prostředků na politickou kampaň pro znovu zvolení prezidenta USA, Richarda Nixona.¹⁰

Historické kořeny aktivit spojených s praním špinavých peněz sahají přibližně do 70. let ve spojitosti s růstem užívání drog. Přestože se machinace podobného typu objevovaly již v dávné historii, až v roce 1970 ve Spojených státech začal platit zákon o bankovních transakcích tzv. Bank Secrecy Act (BSA). Ten definoval seznam požadavků na registraci bankovních transakcí, které měly zprůhlednit systém převodů na zámořské bankovní účty a

⁸ PRICEWATERHOUSECOOPERS. *Global Economic Crime Survey 2014 – Czech report*. [on line]. 2014 [cit.2014-02-20]. Dostupné z: www.pwc.cz/crimesurvey

⁹ Tamtéž, s.9.

¹⁰ KALABIS, Z. *Boj bank proti praní špinavých peněz*. 1. vyd. Praha: BIVŠ, a. s., 2009, s. 7-8. ISBN 978-80-7265-147-4.

eliminovat tak praní špinavých peněz. Nařizoval peněžním subjektům ohlásit veškeré hotovostní transakce nad 10 000 USD ve stejný den a osobám, převážejícím či zasílajícím hotovost či jiné platební prostředky v rámci či mimo Spojené státy vystavit celní prohlášení. Ke zlomu došlo až v roce 1986, kdy byl přijat na obranu proti praní špinavých peněz jeden z nejvýznamnějších zákonů, zákon o potírání praní peněz – Money Laundering Control Act, prostřednictvím kterého bylo praní špinavých peněz ustanoveno jako těžký zločin.¹¹ Prudký nárůst kriminality spojené s prodejem drog, praním špinavých peněz a vyhledávání těchto příležitostí nastal koncem 80. let 20. století, jak ve Spojených státech, tak ve vyspělých zemích západní Evropy. Zločinecké skupiny se rozrůstaly a rozšiřovaly svá pole působnosti, na základě nezákonných aktivit hromadily obrovské zisky a tím pronikaly do státní i politické sféry. Státy si začaly uvědomovat prorůstající kriminalitu zločineckých skupin v oblasti praní špinavých peněz a postupně zaváděly opatření v boji proti tomuto jevu, které implementovaly do svých právních systémů. V mezinárodním měřítku můžeme považovat za první mezinárodní dokument v boji proti praní špinavých peněz přijetí Úmluvy Organizace spojených národů (dále jen OSN) proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami, která byla přijata v prosinci 1988 na vídeňské konferenci. Tato Úmluva za Československé socialistické republiky byla podepsána v New Yorku o rok později.

1.3 Základní znaky a jednotlivé fáze

Podstata legalizace výnosů z trestné činnosti spočívá v procesu záměrně vytvořených finančních operací s cílem zakrýt nelegální výnos z trestné činnosti a transformovat ho do legální podoby. K tomu je nezbytná anonymita, využití nastrčených osob neboli bílých koní, užití padělaných či odcizených dokladů totožnosti a zakládání anonymních účtů. Na počátku tohoto složitého procesu je výnos, jehož původem je nelegální činnost. Dalším krokem je zastření podstaty skutečného zdroje, kdy probíhají různé finanční operace, během kterých peníze mění svou podobu až do konečné fáze nové podoby a identity zlegalizovaného výnosu. Posledním krokem je důkladné zahlazení stop, tak aby nebylo možné zpětně vysledovat průběh procesu praní špinavých peněz. Takto zlegalizovaný výnos je následně použit

¹¹ POWIS, R.E. *Jak se perou špinavé peníze*, 1.vyd. Praha: Victoria Publishing a.s., 1992, s. x-7. ISBN 80-85605-32-5.

především k osobní spotřebě a nákupu vybavení, luxusního zboží, nákupům nemovitostí, drahých kovů, uměleckých děl, dále k operacím na finančních trzích či investování. Pro zjednodušení procesu legalizace výnosů z trestné činnosti jsou využívány mezery nebo rozdíly v právním řádu jednotlivých zemí.

1.3.1 První fáze – placement

Pro první nesložitější fázi procesu praní špinavých peněz je používán výraz namáčení nebo také umístění, kdy dochází k seskupení nelegálně získaných peněžních prostředků a rozmístění do bankovního systému. Zpravidla jsou velké částky rozděleny na částky menší tzv. smurfing, které nejsou tak podezřelé. Výraz smurfing se začal používat v 80. letech v Kolumbii ve spojitosti se skupinami přibližně pěti až patnácti osob, které prali peníze získané z prodeje drog. Tyto skupiny v různých městech a různých bankách kupovaly pokladniční poukázky a šeky do výše 10 000 USD (povinnost deklarace vyplývající z BSA), které následně ukládaly na bankovní účty. Smurfing byl drahým a časově náročným procesem, který plnil svou funkci a u některých organizací se stále ještě používá.¹² Vložením na bankovní účty dostávají nelegálně získané peníze bezhotovostní podobu a stanou se tak součástí mezinárodního oběhu. Tato činnost je považována za nejrizikovější v celém procesu legalizace výnosů z trestné činnosti. Další způsob shromáždění a rozmístění peněžních prostředků z nelegální činnosti spočívá v jejich sloučení s tržbami z legálních obchodních aktivit, jako například z restaurací, obchodů, realitních kanceláří, reklamních agentur nebo poradenských firem.¹³

1.3.2 Druhá fáze – layering

Druhou fází procesu je mydlení nebo také vrstvení, které se z části prolíná s fází předchozí. V této fázi dochází k zastření nezákonného původu výnosů z trestné činnosti formou očištění a získání nové identity, že byly získány zcela legální cestou. Podstatou této fáze je co nejvíce znemožnit odhalení původu takto nabytých prostředků. Znesnadnění probíhá formou četných bezhotovostních převodů, mezinárodních transakcí, přerušovaných

¹² POWIS, R.E. *Jak se perou špinavé peníze*, 1.vyd. Praha: Victoria Publishing a.s., 1992, s. 69-71. ISBN 80-85605-32-5.

¹³ KALABIS, Z. *Boj bank proti praní špinavých peněz*. 1. vyd. Praha: BIVŠ, a. s., 2009, s. 12-13. ISBN 978-80-7265-147-4.

výběrů a vkladů, konverzí prostředků do cizích měn, nákupem investičních nástrojů či uzavíráním životních pojištění, nebo také nákupem zlata, nemovitostí nebo uměleckých děl. Nepřehlednost a velké množství platebních operací znemožňuje sledovat proces toku peněz a zpětně dohledat jejich pravý původ. Záměrem je vytvořit věrohodnou historii, fiktivní identitu, která vzbuzuje dojem jejich legálního nabytí.

1.3.3 Třetí fáze – integration

Poslední fází procesu legalizace výnosů z trestné činnosti je fáze ždímání nebo také repatriace peněžních prostředků, které jako očištěné putují zpátky původnímu vlastníkov. Peněžní prostředky či majetek se tak vrací zpět do finančního systému a jsou v závěrečné fázi prezentovány jako legální příjem. V ekonomickém prostředí jsou investovány do zcela legálních obchodních aktivit nebo opět použity na další nezákonnou činnost. Prostřednictvím takto vypraných peněz z nelegálních aktivit mohou zločinecké organizace dosáhnout silného ekonomického a rozhodovacího vlivu ve společnosti za použití fyzického násilí, vydírání či korupce.

*„Předpokladem úspěchu celého procesu legalizace výnosů z trestné činnosti je úspěšné zneužití vybraných finančních institucí, tj. nejenom obchodních bank, ale také spořitelních a úvěrových družstev, investičních společností a fondů, penzijních fondů, stavebních spořitelů nebo pojišťoven“.*¹⁴

1.4 Nástroje a prostředí

Mezi vybrané nástroje legalizace výnosů z trestné činnosti, zpravidla patří využívání finančních zprostředkovatelů, občanských sdružení, služeb zastaváren nebo provozoven sběrných surovin, fiktivních společností, obchodů s realitami či sázení. Tyto podnikatelské oblasti poskytují možnost sloučit peněžní prostředky, jak z legálních obchodních aktivit, tak z nelegální trestné činnosti. Mnohdy jsou také využívány transakce s cennými papíry nebo deriváty. Za oblíbený a často používaný způsob praní špinavých peněz je považována oblast hazardu. Při samotném procesu pachatelům pomáhají nástroje platebního styku, především

¹⁴ KALABIS, Z. *Boj bank proti praní špinavých peněz*. 1. vyd. Praha: BIVŠ, a. s., 2009, s. 14. ISBN 978-80-7265-147-4.

elektronické bankovníctví, čipové karty, elektronické peněženky (předplacené platební karty) nebo další produkty internetového bankovníctví. Rovněž je využívána třetí osoba jako prostředník či bílý kůň, který funguje za provizi, někdy pod nátlakem a mnohdy ani neví, že provádí nezákonné finanční transakce dle instrukcí (například formou pracovní nabídky). Legalizaci výnosů z trestné činnosti je možné provádět prostřednictvím ready-made společností, které jsou zakládány v offshore centrech, zónách známých pod pojmem daňové ráje (tax havens). Offshore centra jsou zpravidla ostrovní státy, které se nacházejí poblíž vyspělých zemí. U těchto společností je podnikání osvobozené od daně či jinak zvýhodněné. Druhou kategorií jsou onshore centra, za které můžeme považovat velké státy, které poskytují v určitých oblastech daňová zvýhodnění ve formě daňových úlev, daňových prázdnin či různých výjimek. Prostřednictvím těchto výhod mezinárodní podnikatelské subjekty přelévají výnosy a přesouvají své transakce do daňových rájů, které nabízejí nejvýhodnější podmínky.¹⁵

Základní atributy offshore společností:

- žádná či nízká daňová povinnost
- ochrana bankovního tajemství
- velký počet finančních institucí, provádějící operace se zahraničními společnostmi
- žádná či mírná finanční regulace, obvykle nepodléhají auditu, nevedou účetnictví
- anonymita při založení společnosti (minimální informační povinnost zakladatele, skrytá vlastnická struktura)
- ekonomická stabilita včetně politické, přehlednost zákonů
- ochrana domácích společností před požadavky, vyplývající z mezinárodních dohod při stíhání hospodářské či finanční kriminality¹⁶

Zřízení offshore společnosti je pomocí specializované firmy podstatně jednoduché. V daňových rájích je potřeba mít svou adresu (existuje možnost pronajmutí) a bankovní účet, který může subjekt jednoduše ovládat, bez fyzické účasti v bance, prostřednictvím internetového bankovníctví či telefonu. Důležitým rozhodnutím takto zřízené offshore společnosti, je personálně obsadit vhodné členy výkonných orgánů. Při personálním

¹⁵ KALABIS, Z. *Boj bank proti praní špinavých peněz*. 1. vyd. Praha: BIVŠ, a. s., 2009, s. 17-19. ISBN 978-80-7265-147-4.

¹⁶ Tamtéž s.18.

obsazování platí určité omezující zásady. Právní předpisy některých zemí vyžadují, aby funkci jednatele nebo zástupce vykonával pouze její rezident, aby společnost optimálně fungovala, není možná personální provázanost jednotlivých subjektů. Rovněž podnikatel může trvat na zachování anonymity jak vlastnické struktury, tak vedení společnosti. Hlavním handicapem offshore businessu je netransparentnost a nedůvěra obchodních partnerů. Offshorová společnost by měla počítat s větším zájmem pozornosti ze strany domácího finančního úřadu.¹⁷

Tabulka 1: Světové daňové ráje a offshore centra dle Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (dále jen OECD)

Jurisdiction		Jurisdiction	
1.	Andorra	22.	Maldives
2.	Anguilla	23.	Malta
3.	Antigua & Barbuda	24.	Marshall Islands
4.	Aruba	25.	Mauritius
5.	Bahamas	26.	Monaco
6.	Bahrain	27.	Montserrat
7.	Barbados	28.	Nauru
8.	Belize	29.	Netherlands Antilles
9.	Bermuda	30.	Niue
10.	British Virgin Islands	31.	Panama
11.	Cayman Islands	32.	Saint Kitts & Nevis
12.	Cook Islands	33.	Saint Lucia
13.	Cyprus	34.	Saint Vincent & the Grenadines
14.	Dominica	35.	Samoa
15.	Gibraltar	36.	San Marino
16.	Grenada	37.	Seychelles
17.	Guernsey, Sark & Alderney	38.	Tonga
18.	Isle of Man	39.	Turks & Caicos Islands
19.	Jersey	40.	Vanuatu
20.	Liberia	41.	Virgin Islands
21.	Liechtenstein		

Zdroj¹⁸ (vlastní úprava)

¹⁷ KALABIS, Z. *Boj bank proti praní špinavých peněz*. 1. vyd. Praha: BIVŠ, a. s., 2009, s. 20-21. ISBN 978-80-7265-147-4.

¹⁸ TAX JUSTICE NETWORK, *The world's tax havens and offshore financial centres* [on line]. 2007, [cit. 2015-02-20]. Dostupné z: http://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/Identifying_Tax_Havens_Jul_07.pdf

Ze seznamu evidovaných daňových rájů byly vyjmuty země Barbados, Maledivy a Tongo, nyní je z pohledu OECD aktuálně mapováno 38 daňových oblastí.

2 LEGISLATIVA ČR

V době, kdy vzniká Československá federativní republika, dochází k zásadním změnám nejen v oblasti transformace hospodářství a bankovního systému, ale také vlivem globalizace se začínají objevovat nové trendy trestné činnosti ve formě hospodářské a finanční kriminality. Mezi příčiny tohoto nekalého jevu můžeme označit nedostatečnou právní úpravu systému tržního hospodářství, narůstající míru korupce ve státní správě, privatizaci státního majetku, svobodu podnikání, volný pohyb osob přes hranice, příliv zahraničního kapitálu a uvolnění mezinárodních finančních toků. Na základě zmíněných aspektů se ČR tak stala vhodnou půdou pro praní špinavých peněz a bylo nevyhnutelné zavést legislativní opatření, zapojit se do mezinárodní spolupráce a účinně postupovat proti těmto nelegálním praktikám.

Prvním zákonem, o opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti byl zákon č. 61/1996 Sb.¹⁹, který byl doplněn vyhláškou č. 183/1996 Sb. o plnění oznamovací povinnosti finančními institucemi.²⁰ Po vstupu ČR do Evropské unie byla stávající legislativa upravena a nahrazena zákony novými.

¹⁹ Zákon č. 61/1996 Sb. ze dne 15. února 1996, o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů, In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1996, částka 19, s. 721. Dostupné z: http://www.kacr.cz/Data/pdf/zakony_ostatni/61-1996sb.pdf

²⁰ Vyhláška č. 183/1996 Sb. ze dne 24. června 1996, Vyhláška Ministerstva financí o plnění oznamovací povinnosti finančními institucemi, ve znění vyhlášky č. 223/2000 Sb., účinnost 1. 8. 2000 do 31. 8. 2004. In: *Zákony CZ*. 1996. Dostupné z: <http://www.zakony.cz/zakony/1996/101/zakon-183-1996-Sb-vyhlasaka-ministerstva-financi-o-plneni-oznamovaci-povinnosti-financnimi-institucemi-SB1996183/>

2.1 Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

V ČR je zákon č. 253/2008 Sb. (dále AML zákon), považován za primární předpis, který popisuje požadavky směrnice EU, definuje povinné osoby, postupy předcházení praní peněz a opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Zákon byl přijat dne 8. června 2008 a gestorem je Finanční analytický útvar Ministerstva financí ČR. AML zákon tak nahrazuje původní zákon č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, který byl několikrát novelizován z hlediska splnění mezinárodních závazků a změn vyplývajících ze vstupu ČR do Evropské unie. Jsou zde rovněž implementovány doporučení mezivládní organizace FATF (Financial Action Task Force on Money Laundering), která stanovuje normy a šíří principy politiky opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu.²¹

AML zákon obsahuje následující části:

- První část definuje oblast úpravy zákona a příslušné směrnice a nařízení Evropského společenství. Dále specifikuje základní pojmy: legalizace výnosů z trestné činnosti, podezřelý obchod, povinné osoby a identifikační údaje.
- Druhá část specifikuje základní povinnosti povinných osob, k nimž patří povinnost identifikace, kontrola klienta, výjimky z povinnosti identifikace, neuskutečnění obchodu a odklad splnění příkazu klienta, uchování informací, postup při podezřelém obchodu, systém vnitřních zásad povinných osob a informační povinnost.
- Ve třetí části popisuje činnost ministerstva a dalších orgánů a výkon správního dozoru.
- Čtvrtá část uvádí povinnost mlčenlivosti a případné výjimky.
- Pátá část se zabývá oznamovací povinností při přeshraničních převozech.
- Šestá část je oblastí správních deliktů, porušení povinnosti mlčenlivosti, nesplnění oznamovací povinnosti a povinnosti při identifikaci a kontrole klienta.

²¹ TVRDÝ, J., A. BARTOVÁ. *Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosu z trestné činnosti a financování terorismu a předpisy související*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s.457-480. ISBN 978-80-7400-099-7.

- Poslední sedmá část se soustřeďuje na společná a závěrečná ustanovení.²²

S účinností od 1. 1. 2015 došlo k rozšíření, § 2 odst. 1 nové písm. l, zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, o povinnou osobu - národní správce rejstříku s povolenkami na základě zákona č. 257/2014 Sb. o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů.

Evropská komise počátkem roku 2013 zveřejnila návrh právní úpravy v oblasti prevence legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Úpravy by měly navazovat na doporučení vydané mezinárodním Finančním akčním výborem Financial Action Task Force (FATF) dle globálního standardu v boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Nové předpisy by měly nahradit stávající právní úpravu. Revize směrnice probíhala za účasti skupiny G20 – ministři financí a guvernéři centrálních bank, předsedové vlád největších ekonomik (členové 19 států a jednotného vnitřního trhu Evropské unie). Na konečném znění 4. AML směrnice se Evropská unie (dále jen EU) dohodla v prosinci 2014, jakmile projde procesem schválení Evropského parlamentu, členské státy budou mít dva roky na implementaci nové normy do svých vnitrostátních právních předpisů.

Podle nové legislativy se změny dotknou povinnosti systematického hodnocení rizika prevence praní špinavých peněz a účinnější spolupráce mezi finančními zpravodajskými jednotkami EU. U právnických osob bude zavedena povinnost uvedení jejich vlastnické struktury v centrálních registrech, zřízených členskými státy EU. Tyto registry budou přístupné orgánům činným v trestním řízení a příslušným orgánům státní správy. U fondů budou informace shromažďovány v uzavřených centralizovaných registrech a nebudou veřejnosti k dispozici. Další významnou změnou je zpřísnění pravidel pro politicky exponované osoby (zahraniční i tuzemské osoby) a zavedení režimu zjednodušené a zpřísněné

²² TVRDÝ, J., A. BARTOVÁ. *Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosu z trestné činnosti a financování terorismu a předpisy související.* 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s 1-219. ISBN 978-80-7400-099-7.

identifikace klientů. Novým prvkem v úpravě směrnice bude zapojení a dohled evropských orgánů nad finančním trhem.²³

2.2 Zákon č. 254/2004 Sb. o omezení plateb v hotovosti

Zákon č. 254/2004 Sb. o omezení plateb v hotovosti a o změně zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů definuje a upravuje kontrolu dodržování povinnosti bezhotovostních plateb prostřednictvím peněžních ústavů u fyzických a právnických osob. Dále zákon ukládá limit 270 000 Kč, při kterém je povinnost provést platbu bezhotovostně, současně příjemce platby nesmí nad tento limit platbu přijmout, pokud nebyla provedena bezhotovostně. Do tohoto limitu jsou započítány platby v české i zahraniční měně provedené v průběhu jednoho kalendářního dne. Povinnost se nevztahuje na platby poplatků, daní, cla a záloh, dále na povinné platby, které vyplývají z pracovněprávních vztahů, na platby určené k úschově u notáře, platby důchodů a pojistného, platby prováděné ČNB při prodeji pamětních mincí, platby prováděné v době vyhlášení krizového stavu a platby přijaté soudem či správním orgánem při exekuci.²⁴

2.3 Vyhláška č. 281/2008 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a konkrétních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

Vyhláška byla vydána Českou národní bankou (dále jen ČNB) a dle § 56 zákona č. 253/2008 Sb., stanovuje a upravuje postupy při provádění kontroly klienta, rozsah kontroly klienta odpovídající riziku legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,

²³ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Transparency International the global coalition against corruption, *Anti Money Laundering Directive*, [on line]. 2015 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <http://www.transparencyinternational.eu/2015/02/anti-money-laundering-directive/>

²⁴ Zákon č. 254/2004 Sb. ze dne 13. dubna 2004, o omezení plateb v hotovosti a o změně zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. In: *Zákony pro lidi*, 2004. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-254#cast1>

v závislosti na obchodním profilu klienta. Dále stanovuje metody a postupy pro posuzování rizik, jejich řízení a vnitřní kontroly v závislosti na povinnostech plynoucích ze zákona.

2.4 Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách

V zákoně jsou zaneseny příslušné předpisy EU, dále upravuje některé relace se vznikem, podnikáním a zánikem bank se sídlem na našem území. Bankami se rozumí akciové společnosti, sídlící na území České republiky, přijímající vklady a poskytující úvěry. Je zde specifikována bankovní licence, organizace banky a provozní požadavky, účetnictví a obchodní dokumentace, bankovní dohled a povinnost mlčenlivosti, pokuty, správní delikty a pojištění pohledávek z vkladů.²⁵

2.5 Zákon č. 69/2006 Sb. mezinárodní sankce

Tento zákon upravuje postup při provádění mezinárodních sankcí (prováděcí zákon ke konkrétním sankčním nařízením), přijímaných se záměrem udržení či obnovení mezinárodního míru a bezpečnosti, ochrany základních lidských práv a boje proti terorismu.²⁶

Sankční nařízení jsou vydávána Radou bezpečnosti Organizace spojených národů nebo orgány EU (Rada EU). Všichni občané a instituce EU, ale i každý, kdo pobývá či působí na jejím území mají povinnost dodržovat přímo účinné právní předpisy Evropských společenství. Takovými předpisy se rozumí nařízení a rozhodnutí, kterými EU stanoví sankce vůči některým oblastem:

- Nařízení Rady (EU) č. 36/2012 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii, (kontrola oproti sankcionovaným osobám a zboží).
- Nařízení Rady (EU) č. 753/2011 o omezujících opatřeních namířených proti některým osobám, skupinám, podnikům a subjektům vzhledem k situaci v Afghánistánu.
- Nařízení (ES) č. 765/2006 o omezujících opatřeních vůči Bělorusku.

²⁵ Zákon č. 21/1992 Sb., ze dne 20. prosince 1991, o bankách. In: *Zákony pro lidi*, 1992. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-21>

²⁶ Zákon č. 69/2006 Sb., ze dne 3. února 2006, o provádění mezinárodních sankcí. In: *Zákony pro lidi* 2006, částka 29/2006. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-69#cast1>

- Nařízení Rady (EU) č. 204/2011 o omezujících opatřeních s ohledem na situaci v Libyi.
- V březnu 2014 přijala EU a Spojené státy omezující opatření v souvislosti s událostmi na Ukrajině. Sankce EU se týkají omezujícího opatření vůči některým osobám, subjektům a orgánům včetně jmenovitého seznamu ruských a krymských úředníků. S těmito subjekty nelze provádět žádné transakce. Sankce Spojených států obsahují jmenovitý seznam zástupců Ruské federace a vybraných bank, s kterými nelze provádět žádné dolarové transakce. Rada EU v září a v prosinci tyto sankce zpřísnila. Mimo výše uvedené finanční sankce se dále jedná o zákaz obchodování se zbraněmi a souvisejícím zbrojním materiálem, omezení oblasti obchodu se zbožím dvojího užití (vojenské, civilní), omezení obchodu s technologiemi ropného průmyslu a u daných finančních společností s ruskými vlastníky zamezení přístupu na kapitálové trhy EU.²⁷
- Nařízení Rady (EU) č. 267/2012 o omezujících opatřeních vůči Íránu. Teritorium, na které se vztahuje celá řada sankcí. Téměř všechny íránské banky jsou sankcionované a mezinárodní organizace SWIFT s nimi zrušila klíč. V lednu 2014 na základě pozitivních změn v Íránu, EU částečně sankce zmírnila. Zrušen byl zákaz obchodovat s vybranými petrochemickými výrobky a zvýšil se limit pro vznik povinnosti žádat Finanční analytický útvar Ministerstva financí ČR o povolení k převodu prostředků.

Dle statistik Finančního analytického útvaru se počet řízení o porušení mezinárodních sankcí v roce 2014 snížil na 4 řízení v porovnání s rokem 2013, kdy jich proběhlo 23. Oblast uložených pokut za porušení mezinárodních sankcí se v roce 2014 snížil na 2 pokuty, kdežto v roce 2013 bylo uloženo celkem 22 pokut.²⁸

Za kontrolu plnění v oblasti mezinárodních sankcí je zodpovědné Ministerstvo financí ČR, konkrétně finanční analytický útvar a ČNB. Při neplnění závazků hrozí ČR postih

²⁷ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Výsledky činnosti finančního analytického útvaru. *Finanční analytický útvar - Výroční zpráva 2014*. [on line]. 2014 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/boj-proti-prani-penez-a-financovani-tero/vysledky-cinnosti-financniho-analytickeh/2014/zprava-o-cinnosti-fau-2014-20591>

²⁸ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Výsledky činnosti finančního analytického útvaru. *Finanční analytický útvar - Výroční zpráva 2014*. [on line]. 2014 [cit. 2015-03-20], s. 14-15. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/boj-proti-prani-penez-a-financovani-tero/vysledky-cinnosti-financniho-analytickeh/2014/zprava-o-cinnosti-fau-2014-20591>

od orgánů OSN nebo EU. Při porušování mezinárodních sankcí soukromými osobami nebo podnikatelskými a jinými subjekty může být postihováno rovněž citelnou pokutou, v nejzávažnějších případech i prostředky trestního práva (trestný čin „Porušení mezinárodních sankcí“ podle § 410 trestního zákoníku).²⁹

3 INSTITUTE PŮSOBÍCÍ V ČR

V rámci dynamického vývoje národních ekonomik, celosvětového hospodářského a politického rozvoje, je nezbytná spolupráce v boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti nejen na mezinárodní úrovni, ale také na úrovni jednotlivých států. Mezi stěžejní instituce, které se zaměřují na oblast legalizace výnosů z trestné činnosti v ČR patří Finanční analytický útvar, ČNB a Policie ČR.

3.1 Ministerstvo financí ČR – odbor Finanční analytický

Stěžejní činnosti odboru vyplývají z právních předpisů pro oblast boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Dále ze zvláštních právních předpisů, které upravují okruh uplatňování mezinárodních sankcí, které mají za cíl udržování a obnovu mezinárodního míru, bezpečnosti, ochranu lidských práv a boje proti terorismu, v souladu s opatřeními přijatými Radou bezpečnosti OSN a orgány EU. Mezi nejdůležitější právní předpisy patří především zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, zákon č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí a zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.³⁰

²⁹ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Mezinárodní sankce – základní informace*. [on line]. 2014 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/mezinarodni-sankce/zakladni-informace>

³⁰ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Organizační struktura – sekce odbor 24* [on line]. 2014 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/zakladni-informace/organizacni-struktura/dane-a-cla-sekce-05/odbor-24-financni-analyticky>

Odbor Finanční analytický (dále jen FAÚ) se skládá z oddělení, které zastřešuje mezinárodní a právní oblast, analytického, které provádí šetření podezřelých obchodů a činností s tím souvisejících a kontrolní oddělení, které provádí sběr a zpracování dat.³¹

Stěžejními úkoly FAÚ je především shromažďování a analýza hlášení podezřelých obchodů a v případě vyhodnocení, že se jedná o trestný čin, podání trestního oznámení Policii ČR. FAÚ spolupracuje s orgány daňové správy (celní správy), kooperuje se zahraničními zpravodajskými jednotkami, kontroluje uplatňování zákona č. 253/2008 Sb. povinnými osobami, koordinuje dodržování mezinárodních sankcí dle zákona č. 69/2006 Sb. a má zodpovědnost v rámci uzavírání dohod o sdílení zabraného či propadlého majetku s jinými zeměmi. Zpracovává a podílí se v dané oblasti na přípravách a návrzích zákonů, prováděcích předpisů a dalších dokumentů v souladu s EU a přijímá mezinárodní smlouvy. Po zdoluhavých přípravách a schválení počátkem září 2014 se aktivně účastní realizace projektu Norských fondů, Program CZ10, na podporu odhalování a vyšetřování korupce. Projekt se zaměřuje na oblast aplikace anti-korupčních postupů, boje proti praní špinavých peněz a oblast technologických kapacit FAÚ Ministerstva financí ČR a Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality Policie ČR. Cílem programu je posílit kapacity lidských zdrojů v oblasti veřejných institucí formou spolupráce mezi paralelními norskými úřady.³²

³¹ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Organizační struktura – sekce odbor 24* [on line]. 2014 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/zakladni-informace/organizacni-struktura/dane-a-cla-sekce-05/odbor-24-financni-analyticky>

³² MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Prezentace k zahajovací konferenci programu CZ10 v rámci Norských fondů*. [on line]. 2014 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2014/zaznam-ze-zahajovaci-konference-programu-18267>

Tabulka 2: Statistika výsledků šetření FAÚ v roce 2014

	2012	2013	2014
Počet přijatých oznámení podezřelého obchodu	2 191	2 721	3 192
Počet podaných trestních oznámení	429	547	680
Výše zajištěných finančních prostředků (<i>v milionech CZK</i>)	1 005,7	3 003,6	2 182

Zdroj³³ (vlastní úprava)

FAÚ zahájilo v průběhu roku 2014 celkem 27 kontrol v oblasti správního dozoru a správního trestání, v návaznosti na dodržování povinností stanovených povinným subjektům dle zákona č. 253/2008 Sb. Mezi kontrolovanými povinnými osobami byly především směnárny, banky, poskytovatelé platebních služeb, částečně zakladatelé právnických osob a poskytovatelé sídla. Na základě těchto kontrol bylo otevřeno 18 řízení o porušení zákona č. 253/2008 Sb. a celková výše pokut činila 1,815 milionů CZK. Novým nástrojem, který FAÚ využilo k efektivnímu provádění dozoru a dodržování povinností daných subjektů byly kontrolní nákupy ve směnárnách.³⁴

FAÚ aktivně spolupracuje se Světovou bankou, pravidelně se účastní jednání Evropské komise pro praní peněz a financování terorismu (EGMLTF), spolupodílí se na činnostech výboru Moneyval (Rada Evropy), Měnovým fondem, FATF. Účastní se příprav nadnárodního hodnocení rizik pro oblast opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu v rámci Evropské komise, kde je zástupce FAÚ součástí přípravné skupiny.

³³ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Finanční analytický útvar - Výroční zpráva 2014* [on line]. 2014 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/boj-proti-prani-penez-a-financovani-tero/vysledky-cinnosti-financniho-analytickeh/2014/zprava-o-cinnosti-fau-2014-20591>

³⁴ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Finanční analytický útvar - Výroční zpráva 2014* [on line]. 2014 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/boj-proti-prani-penez-a-financovani-tero/vysledky-cinnosti-financniho-analytickeh/2014/zprava-o-cinnosti-fau-2014-20591>

3.2 Česká národní banka

Česká národní je centrální bankou státu a z pozice regulátora provádí dohled nad bankovním sektorem, kapitálovým trhem, penzijními společnostmi, fondy penzijních společností, pojišťovnictvím, družstevními záložnami, směnárnami a dalšími institucemi v oblasti platebního styku dle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance. ČNB stanovuje předpisy a opatření v rámci ochrany celého bankovního sektoru, reguluje, dohlíží a v případě porušení daných předpisů i postihuje.

Nástroje dohledu nad finančním trhem tvoří činnosti týkající se oblasti schvalovacích řízení, požadování a ověřování informací, mezinárodní spolupráce, vlastní kontrola a dohled. Při bankovním dohledu na dálku, centrální banka získává potřebné informace z předkládaných výkazů, hlášení a vyžadovaných dokumentů daným bankovním subjektem, přičemž při dohledu na místě je samotný dohled prováděn fyzickou kontrolou. Postih v podobě sankcí a opatření k dané nápravě, který má možnost regulátor uplatnit může být ve formě sjednání stanovené nápravy ve sjednané lhůtě, změny licence či omezení některých činností, nařízení mimořádného auditu, zavedení nucené správy, uložení pokuty až do výše 50 mil. Kč, snížení základního kapitálu banky nebo zákazu či omezení operací se subjekty se zvláštním vztahem k bance.³⁵

Oblast problematiky legalizace výnosů z trestné činnosti je ze strany ČNB zajišťována u povinných osob kontrolou plnění povinností dle těchto právních předpisů:

- Zákon č. 253/2008 Sb.,³⁶ o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.
- Zákon č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1889/2005 Sb., ze dne 26. října 2005 o kontrolách peněžní hotovosti vstupující do Společenství nebo je opouštějící.

³⁵ DVOŘÁK, P. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3 přepracované a rozšířené vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2005, s. 151-155. ISBN 80-7201-515-X.

³⁶ TVRDÝ, J., A. BARTOVÁ. *§21 odst. (5) zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a předpisy související*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s.161-162. ISBN 978-80-7400-099-7.

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1781/2006 ze dne 15. listopadu 2006 o informacích o plátcích doprovázejících převody peněžních prostředků.
- Vyhláška č. 281/2008 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a vyhláška č. 129/2014 Sb., ze dne 25. června 2014, kterou se mění vyhláška č. 281/2008 Sb.³⁷

Dále ČNB vydává svá doporučení, aktuální sdělení a stanoviska, konzultační materiály či návrhy vztahující se k této oblasti. V návaznosti na platební systém v průběhu roku 2015, pod gescí ČNB, vznikne centrální evidence bankovních účtů. Evidence bude obsahovat existující bankovní účty jak fyzických, tak právnických osob, u kterých nebudou žádné informace o zůstatcích na účtech. Systém bude řádně zabezpečen proti zneužití. Do evidence nebude možné libovolně nahlížet, uživatel se bude obracet s požadovaným dotazem na konkrétní subjekt. Zavedením centrální evidence tak značně zkrátí čekací lhůta, po kterou Policie ČR čeká na požadovaná data od bankovních subjektů. Příslušný zákon k této evidenci by měl vzniknout během roku 2015. Po legislativní stránce bude zřízení centrálního registru zajišťovat Ministerstvo financí ČR.³⁸

3.3 Policie ČR

Policie ČR (dále jen PČR) je jednotná ozbrojená bezpečnostní složka zřízená zákonem České národní rady a podřízená ministerstvu vnitra. Hlavními úkoly PČR jsou bezpečnost a ochrana osob, majetku, veřejného pořádku, předcházení trestné činnosti a úkoly dle trestního řádu v souladu s platnými zákony, předpisy a mezinárodními smlouvami, jež jsou součástí

³⁷ ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Legislativní základna* [on line]. 2014 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/dohled_financi_trh/legislativni_zakladna/legalizace_vynosu/pravni_predpisy.html

³⁸ FINANČNÍ NOVINY. *ČNB souhlasí se zřízením zavedení jednodušší verze centrálního registru účtů* [on line]. 2014 [cit. 2015-12-15]. Dostupné z: <http://www.financninoviny.cz/zpravy/cnb-souhlasí-se-zrizenim-jednodussi-verze-centralni-evidence-uctu/1159242>

právního řádu ČR. PČR tvoří policejní prezidium, útvary s celostátní působností, policie a útvary na úrovni krajských ředitelství.³⁹

Při vyšetřování a odhalování výnosů z trestné činnosti a finančního šetření je používán soubor postupů - operativně pátracích prostředků prováděných policejním orgánem dle příslušných ustanovení § 158 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) a § 72-77 zákona o Policii ČR (předpis 273/2008 Sb). Operativně pátrací činnost policie se specializuje na vyhledávání, odhalování a dokumentování trestné činnosti, je to proaktivní specializovaný postup používaný v rámci vyšetřování. Hlavní metodou zaměřenou na výnosy z trestné činnosti, kterou policejní orgán aplikuje, je metoda finančního šetření, které se provádí administrativní formou, rozesláním dožádání na dané instituce (povinné osoby). Samotné šetření nesmí ohrozit průběh celého vyšetřování, důležitá je obezřetnost k důvěrným informacím, taktika, zásady a zvolené postupy. Podpůrnými činnostmi v rámci finančního šetření jsou odposlechy, zadržování zásilek, využití informátora či sledování osob.⁴⁰

Vzhledem k tomu, že samotné finanční šetření probíhá v listinné podobě a je zasíláno na řadu institucí, nebo jsou informace dohledávány ve veřejných registrech, dochází ke značné prodlevě při samotnému šetření případu. Zkrácení doby získání informací, správné nastavení finančního šetření a efektivnější využívání správných informací by výrazně napomohlo k rychlejšímu vyhodnocení případů. Využití operativně pátrací činnosti by mělo vést především k odhalení výnosů z trestné činnosti a to rozkrytím způsobu jejich vytvoření, identifikací ovládajících osob a výnosu, který je odčerpáván s cílem v co nejkratší době definovat, jak bude daný výnos zajištěn.

³⁹ POLICIE ČR. *O Policii ČR*. [on line]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>

⁴⁰ MAZÁNEK, J. *Prezentace - Nové postupy a metody finančního šetření, zajišťování majetku a identifikace legalizace výnosů z trestné činnosti* [pdf dokument]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://kyc.law.muni.cz/dokumenty/29885>

3.3.1 Útvar odhalování korupce a finanční kriminality služby kriminální policie a vyšetřování

Problematika odčerpávání výnosů z trestné činnosti se začala více mapovat od roku 2004 zřízením Útvaru odhalování nelegálních výnosů a daňové kriminality (FIPO – finanční policie), který se zabýval i daňovou kriminalitou, činností spojenou s oblastí praní špinavých peněz a výnosy z trestné činnosti. Po jeho reorganizaci se od roku 2007 zabývá touto problematikou specializovaný Útvar odhalování korupce a finanční kriminality služby kriminální policie a vyšetřování (dále jen ÚOKFK SKPV).⁴¹

ÚOKFK SKPV je zaměřený na oblast závažné hospodářské a finanční kriminality, nejnebezpečnější formy korupce, spolupracuje se zahraničními policejními jednotkami v rámci vyšetřování či mezinárodní právní pomoci. Za ČR plní rovněž funkci ARO (Asset Recovery Office), úřadu pro dohledávání majetku pocházejícího z trestné činnosti. Na mezinárodní úrovni ÚOKFK SKPV spolupracuje s řídícím výborem, který se soustředí na výměnu informací mezi policejními a justičními orgány v oblasti praní peněz a sjednocení celosvětové legislativy, kde působí 34 zemí (mezinárodní konference je uváděna pod názvem AMON). Dále ÚOKFK SKPV úzce spolupracuje se skupinou CARIN (sít' kontaktů oblasti výnosů z trestné činnosti) a společným mezinárodním vyšetřovacím týmem, uváděným pod zkratkou „JIT“, který je tvořen sedmi státy (Slovensko, Rakousko, Francie, SRN, Polsko, Velká Británie a Maďarsko).

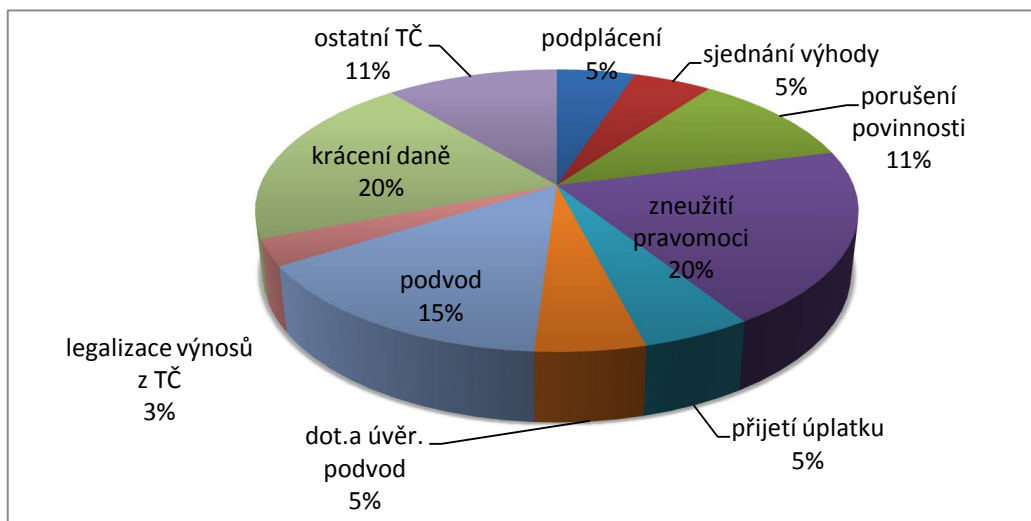
Prioritní oblasti útvaru ÚOKFK SKPV na rok 2015:

- Okruh daňové trestné činnosti, zefektivnění spolupráce s finanční a celní správou, FAÚ a dalšími subjekty formou intenzivní výměny informací a společné týmové spolupráce.
- Korupce v oblasti zadávání veřejných státních zakázek.
- Vyhledávání a zajišťování výnosů z trestné činnosti.

⁴¹ DVOŘÁK, V. *Výnosy z trestné činnosti, jejich odhalování, identifikace a možnosti jejich odčerpání*, Sborník studií. 1 vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2010, s. 6-16. ISBN 978-80-86960-66-1.

- Snížení rozpracovanosti starších spisů formou systému vlastního vyhledávání.⁴²

Graf 2: ÚOKFK SKPV Struktura trestné činnosti v roce 2014

Zdroj ⁴³ (vlastní úprava)

3.3.2 Daňová Kobra

Daňová Kobra začala v ČR fungovat od poloviny června 2014 a je společným týmem, Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality, Generálního finančního ředitelství a Generálního ředitelství cel. Tým daňové Kobry tvoří specialisté z finanční správy, policie, celní správy, zástupci daňové správy a FAÚ. Soustředí se na oblast velkých daňových úniků a daňovou kriminalitu, zejména v oblasti daně spotřební a daně z přidané hodnoty. Cílem fungování speciálního týmu je zajišťování výnosů z trestné činnosti do státního rozpočtu a z toho vyplývající postih pachatelů.

Dle zhodnocení výsledků činnosti daňové Kobry od jejího počátku, tento speciální tým zasahoval na celostátní úrovni v 21 případech, zejména v případech karuselových obchodů, kde zabránil daňovým únikům v celkové částce 1,7 miliardy CZK. V 11 případech bylo

⁴² POLICIE ČR. *Prezentace – Vyhodnocení činnosti ÚOKFK za rok 2014* [on line]. 2014 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/vyhodnoceni-cinnosti-uokfk-2014.aspx>

⁴³ POLICIE ČR. *Prezentace – Vyhodnocení činnosti ÚOKFK za rok 2014* [on line]. 2014 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/vyhodnoceni-cinnosti-uokfk-2014.aspx>

zahájeno trestní řízení a obviněno 82 osob, další 3 případy procházejí soudním řízením.⁴⁴ Jedním z cílů v rámci opatření v boji proti nelegální činnosti v oblasti daňových úniků je rozšíření činnosti speciálního týmu daňové Kobra do jednotlivých krajů.

4 VYBRANÉ MEZINÁRODNÍ INSTITUCE

Boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti není omezen pouze na území jednotlivých států, ale vyžaduje nezbytnou a efektivní spolupráci na mezinárodní úrovni.

4.1 Finanční akční výbor (FATF)

Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF), je mezinárodním orgánem, který vznikl v červenci 1989 na summitu ministrů členských jurisdikcí G7 (Francie, Německo, Itálie, Kanada, Japonsko, Velká Británie, USA). FATF má za cíl stanovovat normy, sledovat techniky a aktuální stav v oblasti praní špinavých peněz, posuzuje opatření přijatá na národním i mezinárodním stupni a podporuje přijetí a provádění FATF doporučení na celém světě. Sleduje vývoj svých členů, provádí srovnávací hodnocení každého člena, posuzuje úroveň realizace s doporučeními FATF a provádí analýzu systému každé země pro prevenci této trestné činnosti, zneužívání finančního systému.

Přibližně po ročním působení, FATF vydala zprávu čtyřiceti základních doporučení, určených k zajištění komplexního akčního plánu potřebného k boji proti praní špinavých peněz. Jedná se o mezinárodně schválené globální standardy, které zvyšují transparentnost a umožňují úspěšnější zakročení proti této trestné činnosti. Následně v roce 2001 k těmto doporučením přidává dalších osm norem k problematice boje proti terorismu. Všechna doporučení FATF zrevidovala v roce 2004 a přidala další normu k boji proti praní peněz a financování terorismu, vzniklo tak 40+9 doporučení.⁴⁵

⁴⁴ POLICIE ČR. *Vyhodnocení činnosti týmu kobra* [on line]. 5. 3. 2015 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/vyhodnoceni-cinnosti-tymu-kobra.aspx>

⁴⁵ FINANCIAL ACTION TASK FORCE. *FATF Who we are* [on line]. 2014 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.fatf-gafi.org/pages/aboutus/>

V únoru 2012 proběhla důkladná revize všech 40+9 doporučení FATF, zavedená pod názvem Mezinárodní standardy v boji proti praní peněz, financování terorismu a šíření zbraní hromadného ničení. Tato doporučení mají za cíl posílit globální záruky a zavést silnější nástroje a opatření k ochraně integrity finančního systému. V současnosti má FATF 36 členských zemí.

FATF pravidelně zveřejňuje jurisdikce, mající strategické nedostatky, které představují riziko integrity pro mezinárodní finanční systém a pracuje se s nimi na jejich řešení. Klíčovým zaměřením FATF v únoru 2015 je zpráva o financování terorismu Organizace islámského státu (dále jen ISIL), která analyzuje, jak tato teroristická organizace získává a využívá finanční prostředky. Zpráva uvádí zdroje financování teroristické činnosti a pravidelné investice do infrastruktury ISIL. V celosvětovém měřítku je cílem narušit veškeré finanční toky ISIL, zbavit ho jeho aktiv a stanovit nejúčinnější protiopatření financování ISIL. Mnohé státy zavedly přísnější právní, regulační a provozní rámce pro detekci a stíhání finanční teroristické činnosti v souladu s doporučeními FATF. Zpráva rovněž uvádí řadu nových stávajících opatření.⁴⁶

4.2 Moneyval

Moneyval, neboli Výbor expertů pro hodnocení opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu je monitorovací jednotkou, která svou činnost zahájila v roce 1997. Moneyval byl vytvořen Radou Evropy a jeho posláním je zabezpečit a zavést pro členské státy účinné systémy proti praní špinavých peněz a financování terorismu, které jsou v souladu s příslušnými mezinárodními normami (40+9 doporučení FATF) a dále organizovat vzájemná hodnocení těchto členských států.⁴⁷

V současnosti Moneyval zahrnuje 30 členů a každý z nich má právo jmenovat maximálně tři své delegáty. Základnu členů tvoří státy, které nejsou přímými členy FATF. Za ČR je

⁴⁶ FINANCIAL ACTION TASK FORCE. *The FATF Plenary meeting of Plenary year FATF-XXVI, was held on 25-27 February 2015* [on line]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.fatf-gafi.org/countries/uz/zimbabwe/documents/plenary-outcomes-february-2015.html>

⁴⁷ COUNCIL OF EUROPE. *What are MONEYVAL's objectives?* [on line]. 2014 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/About/MONEYVAL_in_brief_en.asp

skupina delegátů složená z Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva financí a ČNB. ČR absolvovala už čtyři kola hodnocení, poslední proběhlo na jaře roku 2010.⁴⁸

4.3 Egmontská skupina (Egmont Group)

Egmontská skupina je sjednocením finančních zpravodajských jednotek, které vzniklo v roce 1995 v Bruselu, v rámci efektivnější a kvalitnější vzájemné spolupráce. Skupina má více jak 100 členů a je rozdělena na pět pracovních skupin:

- FIU Legal Working Group – právní oblast
- Training Working Group – oblast vzdělávání
- Outreach Working Group – oblast vnějších vztahů (FATF, Moneyval, Mezinárodní měnový fond, Světová banka, Rada Evropy, OSN)
- IT Working Group – oblast IT
- Operational Working Group – operativní skupina v oblasti výměny informací

Ředitelé finančních zpravodajských jednotek se scházejí v rámci plenárního zasedání jednou ročně. Jak vypovídají jednotlivé pracovní skupiny, organizace se v rámci boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti soustřeďuje na vytváření a sladování vnitřních předpisů organizace, pořádání vzdělávacích aktivit v této oblasti, spolupráci s členskými finančními analytickými jednotkami a dalšími organizacemi, řešení problematiky šifrovaného elektronického propojení mezi těmito jednotkami a výměnou informací na mezinárodní úrovni.⁴⁹

4.4 Světová banka, Mezinárodní měnový fond

V návaznosti na doporučení FATF v boji proti praní špinavých peněz se tyto dvě organizace spojily a vydaly v roce 2002 Metodologii boje proti praní peněz a financování

⁴⁸ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Zpráva ze 4. kola hodnocení (Report on Fourth Assessment Visit)* [on line]. 2014 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-institute/mezinarodni-spoluprace-boj-proti-prani-11642>

⁴⁹ THE EGMONT GROUP OF FINANCIAL INTELLIGENCE UNITS. [on line]. © 2009-2015 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.egmontgroup.org/about>

terorismu. Pro zvýšení podvědomí o této problematice organizují mezinárodní konference a semináře. V rámci pilotního projektu v roce 2003 proběhlo hodnocení ČR, kde Mezinárodní měnový fond a Světová banka vypracovaly „Zprávu o dodržování standardů a kodexů a Doporučení FATF proti praní špinavých peněz a financování terorismu“ a dále „Podrobnou hodnotící zprávu o boji proti praní peněz a financování terorismu“. Dle výsledků ČR dosáhla významného posunu v zavedení a realizaci režimu proti praní špinavých peněz a je v souladu s mezinárodními standardy. Nicméně byly zmíněny i některé nedostatky v sektoru pojišťovnictví, ke kterým byly v té době připravovány legislativní změny a dále bylo poukázáno na nedostatečnost výsledků v trestním řízení u případů praní peněz, zejména v odsouzení pachatelů a navrácení majetku.⁵⁰

⁵⁰ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Světová banka a Mezinárodní měnový fond* [on line]. © 2005-2013 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-institute/mezinarodni-spoluprace-boj-proti-prani-11642>

PRAKTICKÁ ČÁST

5 POSTUPY A OPATŘENÍ Z POHLEDU BANKOVNÍHO SEKTORU

Bankovní sektor je prioritním zájmem pachatelů, prostřednictvím kterého se snaží nejčastěji zlegalizovat výnosy z trestné činnosti. Praní špinavých peněz a financování terorismu jsou trestné činy a banka je povinna ze zákona proti nim bojovat. Je nezbytností nastavit bankovní mechanismy včetně preventivních opatření a metodiky takových způsobem, aby předcházely, případně včas odhalily pokus o zneužití finančního systému. Cílem uplatňovaných preventivních opatření je ochrana dobré pověsti společnosti. V souladu se svými etickými zásadami a zásadami pro řešení podvodného jednání je důležité, aby banka měla nastavenou politiku oznamování, vyšetřování a dokumentování neetického, podvodného a trestněprávního jednání.

V souladu s AML zákonem patří banka do okruhu povinných osob a její povinností je mít zpracován systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření k naplnění povinností stanovených tímto zákonem.⁵¹

5.1 Politika integrity, funkce compliance, etický kodex

Pro každou společnost by na prvním místě měli být lidé, které svou činnost staví na několika hodnotách, které jsou základním měřítkem pro každodenní myšlení a jednání. Zejména profesionalita, respekt a otevřenost jsou vzájemně na sobě závislé hodnoty, které tvoří jeden celek. Jejich nedílnou součástí jsou vlastnosti jako přívětivost k zákazníkům, efektivita, podnikatelský duch a schopnost inovací, jak uvádí politika integrity banky. Etické chování a integrita jsou klíčovými faktory, které jsou považovány za součást firemní kultury. Politika integrity, též nazývaná compliance je dosažení shody v oblasti podnikání finanční instituce s platnými právními předpisy, nařízeními a vnitřními pravidly spadajícími do okruhu působnosti finanční instituce. Cílem je zabránit tomu, aby byla instituce vystavena

⁵¹ TVRDÝ, J., A. BARTOVÁ, § 21 odst. (2) zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosu z trestné činnosti a financování terorismu a předpisy související. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s.161. ISBN 978-80-7400-099-7.

compliance riziku. Compliance riziko je takové riziko, kdy bance či jejímu zaměstnanci je uložena soudní nebo správní pokuta z důvodu nedodržení zákonných či jiných předpisů a etického kodexu, v jejímž důsledku dojde ke ztrátě dobré pověsti a potenciálně i k finanční ztrátě, která narušuje důvěryhodnost finanční instituce a jejích zaměstnanců. Compliance riziko je spojeno se souvisejícími riziky, jako je například riziko ztráty dobrého jména, právní riziko, riziko narušení integrity, riziko finanční ztráty, riziko uložení finanční pokuty a operační riziko. Tato rizika mohou také vzniknout v návaznosti na nerespektování legitimních očekávání klientů, zaměstnanců nebo společnosti jako celku.

Součástí politiky integrity je etický kodex, který vyjadřuje základní principy zaměstnanecké etiky, které mají zaměstnanci dodržovat. Etický kodex je zakotven přímo v obecné definici poslání instituce, je základní a nejdůležitější normou, na kterou navazují další předpisy. „*Etický kodex tak výrazně podporuje podnikovou kulturu a kvalitu socializačního procesu probíhajícího v rámci vnitropodnikového života.*“⁵²

Úloha útvaru Compliance je zaměřena na identifikaci, vyhodnocování a analýzu rizik s cílem poskytování poradenství v dané oblasti a udržování těchto rizik pod kontrolou. Plní poradenskou, preventivní a kontrolní funkci, monitoruje dodržování zákonů, předpisů a pravidel platných pro bankovní, pojišťovací a finanční aktivity v níže uvedených doménách.

Okruhy činností útvaru Compliance:

- oblast prevence praní špinavých peněz včetně dodržování kroků Úřadu pro kontrolu zahraničních aktiv (OFAC - Office of Foreign Assets Control), části poznej svého klienta (KYC) a amerického zákona Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA), dále prevence financování terorismu, včetně prověřování embarga a prevence financování šíření zbraní hromadného ničení
- prevence a detekce daňových podvodů
- ochrana investora (pravidla MiFID – směrnice o trzích finančních instrumentů, zájmy majitelů účtů, pravidla zprostředkování bankovních a investičních služeb a distribuce finančních nástrojů, pravidla jednání v oblasti investičních fondů a pro využívání

⁵² ROLNÝ, I., L. LACINA. *Globalizace, etika, ekonomika*. 3 rozšířené vyd. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2008, s.151. ISBN 978-80-87071-62-5.

finančních nástrojů, monitoring stížností klientů, pravidla pro propagaci investičních nástrojů)

- ochrana osobních údajů včetně bankovního tajemství a povinnosti důvěrného nakládání s osobními údaji
- etika a prevence podvodů (etický kodex, neslučitelnost výkonu mandátů, politika odměňování, protikorupční program, monitoring)
- ochrana pojišťovaných osob (pravidla jednání pro zprostředkování v oblasti pojištění, pravidla pro informace poskytované klientovi o pojištění, pravidla zakazující diskriminaci pojišťovacích osob)⁵³

K odpovědností útvaru Compliance patří vyhodnocování příslušných rizik, dodržování principů Etického kodexu, poradenství, komunikace s regulátory, monitoring nové legislativy, poskytování vzdělávání a školení zaměstnanců.

Prioritami politiky integrity v oblasti praní špinavých peněz a financování terorismu jsou nezbytná opatření podle platných právních a regulatorních ustanovení a pokynů, která zahrnují identifikaci klientů a jejich hodnocení z hlediska rizika a zásad pro akceptaci (Know Your Customer – KYC), zavedení zásad pro embarga, monitorování neobvyklých transakcí (Know Your Transactions – KYT), sledování nových legislativních předpisů, poradenství, školení zaměstnanců, monitoring postupů a zásad boje proti praní špinavých peněz, průběžné hodnocení interních kontrolních systémů a pravidelná hlášení představenstvu, výboru pro audit, rizika a compliance, dozorčí radě a regulatornímu orgánu dle příslušného případu.

5.2 Interní podvody, porušení etického chování

Selhání lidského faktoru, porušení etického chování, podvod, tyto aspekty ohrožují společnost jako celek a její klienty. Jedná se zejména o takové chování, kdy za vědomého jednání dojde k zamlčení, zatajení a opomenutí určitých okolností a osoba, která tak činí, získá nelegální finanční, majetkovou nebo jinou výhodu, kterou způsobí škodu. V tomto případě se jedná o interní, externí či kombinovaný podvod. Každý podvod pak ohrožuje

⁵³ SKUPINA ČSOB interní zdroj. *Etický kodex zaměstnanců skupiny ČSOB*. 2014 [cit. 2015-03-25].

ostatní zaměstnance, pověst a zisk společnosti a způsobuje následnou kontrolu ze strany regulátora.

Za hlavní hnací články podvodů jsou považovány:

- motivace (Incentive/Pressure), „potřebuji více peněz“
- příležitost (Opportunity), pracovní prostředí – „není kontrola!“
- zdůvodnění, pohnutky a selhání jedince (Attitude/Rationalism), „každý to dělá“

Nejčastějšími interními případy jsou transakční podvody, úvěrové podvody, krádeže, zneužití informací, střety zájmů, přijímání darů v rozporu s předpisy a zneužití svěřeného majetku. Nejefektivnější obranou v předcházení těchto podvodům je oblast prevence a znalosti zaměstnanců, kam spadají předpisy etického kodexu, protikorupčního programu banky, politiky pro dary a obdobné plnění a pravidla pro používání komunikačních prostředků. Dalším úkolem je odradit zaměstnance od takového činu formou vícestupňových kontrol, monitoringu přístupů k informacím a zveřejňováním vyšetřovaných případů. Důležitou součástí je detekce a obezřetnost formou prověřování vstupní dokumentace, politiky oznamování, vyšetřování a dokumentování neetického, podvodného, trestněprávního jednání a politika oznamování škodlivého jednání (dále jen Whistle Blowing).

Whistle Blowing je interním nástrojem pro prevenci a odhalování závažného porušení zákona, předpisu nebo etického standardu, jehož smyslem je překazit škodlivé jednání a předejít jeho negativním následkům. Význam whistleblowingu je v posílení morální integrity společnosti a v protikorupčním opatření.⁵⁴

Případy z bankovní oblasti:

Případ č. 1: Vysoce postavený manažer, který měl služební automobil, pravidelně kradl benzín prostřednictvím karty CCS a doplňoval tak druhé soukromé vozidlo.

Případ č. 2: Manažer útvaru nákupu měl možnost rozhodovat o tom, kdo se zúčastní výběrového řízení a ovlivňoval výsledky ve prospěch nejmenované firmy, která ve finále zakázku obdržela.

⁵⁴ ČSOB SKUPINA interní zdroj. *Etický kodex zaměstnanců skupiny ČSOB*. 2014 [cit. 2015-03-25].

Případ č. 3: Nový zaměstnanec v dobré víře poskytl přihlašovací údaje kolegyním, které ho zaškolovaly a následně vybraly na jeho přístupová oprávnění prostřednictvím pokladny značnou částku peněz.

5.3 Identifikace, profil a kontrola klienta

Identifikační povinnost vyplývá s AML zákona a povinná osoba identifikaci provádí vždy, pokud transakce při jednotlivém obchodu převyšuje částku 1000 EUR. Pokud jde o podezřelý obchod, vznik obchodního vztahu, uzavírání smluvního vztahu o nájmu bezpečností schránky, o úschově, o životním pojištění či výplatu zůstatku u zrušeného vkladu, musí povinná osoba klienta vždy identifikovat bez ohledu na stanovený limit. V případě, že se u fyzické osoby nemůže provést prvotní identifikace fyzicky, zákon umožňuje provést tuto identifikaci prostřednictvím identifikace vzdálené, která je provedena notářem, či v přenesené působnosti krajským úřadem, obecním úřadem obce s rozšířenou působností – jen v případě vážných důvodů na základě žádosti klienta nebo povinné osoby. Druhou variantou identifikace je převzetí identifikace od jiné právnické osoby, kdy povinná osoba akceptuje identifikaci jinou povinnou osobou včetně zahraniční, v souladu s § 11 AML zákona.⁵⁵

Zásady identifikace a hodnocení klienta z pohledu rizika se řídí vnitřním metodickým pokynem banky dle stanovené politiky KYC (Know Your Customer). Při identifikaci a stanovení rizikového profilu u fyzické osoby (dále FO) jsou požadována klientská data ve formě osobního ověření dle průkazu totožnosti, zaznamenání státní příslušnosti, jména a příjmení klienta, rodného čísla nebo data narození, trvalého a případně přechodného bydliště, země původu narození a kontaktní údaje – telefon, e-mail. U fyzické osoby podnikatele (dále FOP) se hodnotí samostatně FO a jeho podnikatelská činnost, kde je nutné identifikovat název a IČ firmy, kód ekonomické aktivity (dále jen NACE kód - statistická klasifikace ekonomických činností používaná v Evropě od roku 1970), právní forma, země sídla podnikání a datum vzniku firmy, adresa a kontaktní údaje – telefon, e-mail. U právnické osoby (dále PO) je nutná identifikace dle dokladu o existenci právnické osoby, název firmy,

⁵⁵ TVRDÝ, J., A. BARTOVÁ. § 7, 8 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosu z trestné činnosti a financování terorismu a předpisy související. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s.115-133. ISBN 978-80-7400-099-7.

IČ, NACE kód, právní forma, země sídla podnikání, adresa, kontaktní údaje – telefon, e-mail, datum vzniku, neprůhledná vlastnická struktura, listinné akcie na majitele, případné další relevantní informace. Dle stanovení rizikového profilu klienta je zařazen do jedné z kategorií, akceptovatelný, rizikový či neakceptovatelný klient.

S identifikací klienta je dána zákonem č. 253/2008 Sb. a vyhláškou ČNB č. 281/2004 Sb., kontrola klienta, která je průběžným procesem v obchodním vztahu s klientem. Podstatou kontroly je zjistit nezbytné informace k posouzení případného rizika legalizace výnosů z trestné činnosti. Prověření transakčních aktivit klienta, zda odpovídají obchodnímu profilu a jsou v souladu s dostupnými informacemi, které má banka k dispozici. Sestavený profil klienta, by měl vypovídat o jeho obchodních aktivitách, je však třeba podotknout, že pro každého klienta je typické odlišné chování, které se může postupem času měnit a vyvíjet v návaznosti na různých faktorech. Přezkoumání původu peněžních zdrojů a doložení skutečností k daným transakcím pro provedení kontroly a následné posouzení. V případě, že klient nespolupracuje a odmítne součinnost s bankou, je to důvod k neuskutečnění obchodu. Pokud pochybnosti o pravdivosti informací poskytnutých klientem přetrvávají i po provedené kontrole klienta, je to důvod pro podání oznámení podezřelého obchodu (dále jen OPO) dle §18 AML zákona na FAÚ.

Aby banka minimalizovala riziko legalizace výnosů z trestné činnosti, je nezbytné průběžné monitorování transakcí na běžných účtech prostřednictvím vnitřních kontrol a speciálních bankovních systémů. Tyto automatizované bankovní systémy, detekují neobvyklé transakce dle nastavených scénářů, zejména transakce vysokých peněžních toků, které se odlišují od plateb běžného charakteru odpovídajícího profilu klienta. Tyto vnitřní kontroly vycházejí z interní politiky banky, postupů a procesů v rámci kontrolních rizik a jsou v souladu s AML zákonem a danými předpisy.⁵⁶

Předcházení legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a minimalizace rizika této trestné činnosti spočívá v dodržování následujících zásad:

- správné provedení identifikace klienta na počátku obchodního vztahu

⁵⁶ CHATAIN, P., J. McDOWELL, C. MOUSSET, P. A. SCHOTT and E.de WILLEBOIS. *Preventing Money Laundering and Terrorist Financing, A Practical Guide for Bank Supervisors*. 1st ed. Washington: The International bank for Reconstruction and Development/The World Bank, 2009, s. 97-100. ISBN 978-0-8213-7912-7.

- znalost klienta získáním co nejvíce informací nejen na počátku, ale i v průběhu obchodního vztahu (povaha obchodní činnosti, přijatelnost klienta, přidělení rizikového profilu)
- průběžný monitoring klienta v závislosti na jeho rizikovém profilu a v případě podezření nezákonné aktivity oznámením útvaru Compliance
- zjišťování skutečného majitele
- zjišťování ovládající osoby
- určení politicky exponované osoby (PEP)
- kontrola klienta na počátku a v průběhu smluvního vztahu posuzováním aktivit klienta, zda jsou v souladu s jeho obchodní činností a rizikovým profilem, přezkoumávání zdrojů finančních prostředků
- obezřetnější přístup k rizikovým klientům, zvýšená pozornost k obchodům, které vybočují z klientova běžného chování
- dodržování sankčních nařízení

5.4 Podezřelý obchod a jeho znaky

Podezřelý obchod je „*obchod uskutečněný za okolností vyvolávající podezření ze snahy o legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo podezření, že v obchodu užitě prostředky jsou určeny k financování terorismu, anebo jiná skutečnost, která by mohla takovému podezření nasvědčovat*“⁵⁷

Obecné znaky podezřelého obchodu u FO:

- za klienta jedná další osoba – prostředník
- klient neposkytuje součinnost a odmítá sdělit doplňující informace nebo záměrně sděluje nepravdivé či protichůdné informace
- klient je doprovázen dalšími osobami a jedná značně nervózně
- minimalizace osobních kontaktů se zástupci banky formou pověření jiné osoby plnou mocí
- účel transakcí je opakovaně uváděn jako osobní spotřeba, splátka půjčky, dary, služby

⁵⁷ DVOŘÁK, V. a kolektiv. *Slovník pojmů*. 1. vyd. Praha: Scientia, spol. s.r.o., Policejní akademie ČR v Praze, 2009, s. 50. ISBN 978-80-86960-57-9.

- při zakládání nových účtů klient avizuje příchozí transakce ve velkých objemech
- oživení neaktivního (spícího) účtu

Obecné znaky podezřelého obchodu u PO a FOP:

- podnikatelská činnost klienta je značně krátká v návaznosti na transakční objemy finančních prostředků
- klienti s nepřehlednou vlastnickou strukturou, kde je obtížné zjistit skutečného vlastníka
- klienti obchodující se zeměmi, na které jsou uplatňovány sankce
- nejasný původ peněžních prostředků, neodpovídající ekonomický profil klienta
- místo podnikání neodpovídá, adresa je uvedena například na obecním úřadě
- chování klienta směřuje k neplnění daňové povinnosti či vratky DPH
- negativní informace ve veřejných zdrojích
- klient neposkytuje součinnost, odmítne vysvětlit původ a účel finančních prostředků nebo majetku a jakkoli jej doložit

Z pohledu bankovních produktů patří do podezřelých obchodů především platební styk. Hotovostní platební styk je typický pro opakované vklady a výběry pod limitem 1000 EUR. Hotovosti jsou vkládány různými osobami na různých pobočkách v průběhu jednoho dne. Takto vložené prostředky jsou následně odesílány na jiné účty u tuzemských či zahraničních bank nebo vybírány v hotovosti či v bankomatech. Bezhotovostní platební styk slouží k převodu prostředků v rámci krátkého časového okamžiku mezi několika účty a tvoří tak nelogický řetězec transakcí. Prostředky jsou zasílány na neaktivní (spící) účty, mohou být směřovány do rizikových zemí či naopak.

Směnárenská činnost je další z oblastí podezřelých obchodů, je charakteristická pro hotovostní nákupy a prodeje cizí měny v různých směnárnách. Směnárenské obchody jsou prováděny třetími osobami (prostředníky) a svou výší neodpovídají obchodním aktivitám klienta. Dále běžné účty, které jsou zakládány záměrně ve velkém počtu, za účelem několika transakcí a následným uzavřením. Většinou majitel účtu zmocňuje další osobu, disponenta, který s účtem manipuluje. Zneužívány bývají i studentská a dětská konta.

Dalším produktem, kde se riziko podezřelých obchodů vyskytuje, jsou platební karty. Ty si klient zřizuje záměrně s vysokým limitem, požaduje hned několik počtů karet a jejich

prioritní vydání. Ani oblast úvěrů není z trestné činnosti vynechána, zde klient požaduje tento produkt v krátké době, většinou ho rychle čerpá a neočekávaně splatí před dobou splatnosti z účtu třetí osoby.

Rizikovou oblastí je rovněž obchodování na finančních trzích, které neodpovídá ekonomickému profilu klienta, klient obchoduje s velkými finančními obnosy a obchod probíhá většinou nevýhodně. Klient se nezajímá o rizika spojená s daným obchodem.

Je třeba zmínit ještě dalšími produkty, jako je opakovaný pronájem bezpečnostních schránek, leasing, obchody s pohledávkami - faktoring, forfaiting či pojišťovací produkty.

Případy z bankovní oblasti:

Případ č. 1: Klient, provozovatel směnárny a zároveň majitel restaurace, mísil prostředky z trestné činnosti s čistými legálními prostředky. Byl najímán k praní špinavých peněz, větší finanční částky rozděloval a ukládal na své bankovní účty, kde uváděl jako původ prostředků tržby z podnikatelské činnosti. Protože propírané prostředky byly značné, nekorespondovaly tržby s obvyklými výnosy typické restaurace a docházelo k častým hotovostním výběrům, pojal bankovní pracovník podezření z legalizace výnosů z trestné činnosti. Případ byl nahlášen prostřednictvím oznámení podezřelého obchodu na FAÚ.

Případ č. 2: Případ vytunelování spořitelního družstva, jedné z největších českých kampeliček. Kampelička poskytovala desítky podezřelých úvěrů v řádech stovek milionů korun. Většinou se jednalo o nedůvěryhodné osoby, nastrčené bílé koně, které vystupovali jako jednatelé nově založených firem a žádali o vysoké úvěry. Prostředky z takto poskytnutých úvěrů následně odtékaly na účty v Hongkongu. Tímto způsobem byly vyváděny prostředky z kampeličky. ČNB kampeliče v loňském roce odebrala licenci. Protikorupční policie zatím obvinila v této kauze 17 osob.

5.5 Oznámení podezřelého obchodu

Po prověření interního hlášení bez zbytečného odkladu, nejpozději do 5 dnů od zjištění, provádí pracovník AML útvaru Compliance, prostřednictvím systému MoneyWeb, oznámení podezřelého obchodu na FAÚ. Samotné hlášení obsahuje identifikační údaje daného subjektu, kterého se oznámení týká, včetně osob s případem souvisejících. V další části se uvádí

přehledný popis a podrobnosti podezřelého obchodu, známé skutečnosti a doplňující informace od pobočkových pracovníků a z veřejně dostupných zdrojů. Následně se připojí dostupné přílohy související s případem, výpisy z účtů, smluvní dokumentace, faktury, swiftové zprávy, kopie identifikačních dokumentů, podpisové vzory apod. V kompetenci pracovníka AML útvaru Compliance je možnost nastavení restrikce či blokace prostředků na účtech klienta. Banka má právo odložit splnění příkazu klienta v souvislosti s podáním oznámení podezřelého obchodu (dále jen OPO), který může zrealizovat až po uplynutí doby 24 hodin od podání hlášení. V případě, že si prošetření vyžádá delší lhůtu, FAÚ může prodloužit odklad splnění příkazu klienta na dalších 72 hodin. Následné šetření na straně FAÚ zhodnotí, zda bylo OPO odůvodněné, podává trestní oznámení nebo předává jinému orgánu státní správy. Následně informuje banku formou krátké zpětné vazby k výsledku šetření. V průběhu prováděného šetření ze strany FAÚ banka poskytuje maximální součinnost.

Povinnost mlčenlivosti týkající se oznámení a šetření podezřelého obchodu a plnění informační povinnosti mají povinné osoby, jejich zaměstnanci, zaměstnanci ministerstva a ostatních dozorčích orgánů.⁵⁸

5.6 Rizika spojená s legalizací výnosů z trestné činnosti

Jedním z hlavních úkolů bankovních institucí je provádět řízení rizik s cílem ochránit a optimalizovat rizikový profil celé bankovní skupiny. V rámci řízení rizik je nutné poskytovat srozumitelné nástroje, které umožňují aktivně a systematicky zvažovat rizika v rámci obchodního rozhodování. Dalším nástrojem je zajistit funkci kontrolních systémů umožňujících měřit a sledovat jak operační, tak obchodní rizika a efektivně komunikovat a příslušná rizika zdůrazňovat včetně jejich negativních dopadů.

Oblast rizik je rozdělena do dvou pilířů, první pilíř zahrnuje požadavky na minimální výši kapitálové přiměřenosti a pokrývá riziko kreditní, tržní a operační. Druhý pilíř požaduje, aby byla zhodnocena dostatečnost kapitálu ve smyslu posílení vztahů mezi rizikovým profilem banky, řízením rizik a jejím kapitálem. V souladu s druhým pilířem by banka měla řádně

⁵⁸ TVRDÝ, J., A. BARTOVÁ. § 38 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosu z trestné činnosti a financování terorismu a předpisy související. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s.189-190. ISBN 978-80-7400-099-7.

identifikovat a měřit rizika, kterým je vystavena, dále udržovat adekvátní výši vnitřního kapitálu ve vztahu ke svému rizikovému profilu a používat spolehlivé systémy pro řízení těchto rizik a dále je rozvíjet.⁵⁹

Smyslem řízení operačního rizika je jeho optimalizace, což znamená možnost změn interních procesů, zvážení jejich dopadů a zaměření na eliminaci rizik a předcházení jejich případnému selhání. To může vést k riziku ztráty a to z porušení nebo nedodržení bankovních norem stanovených zákonem. Tržní riziko je riziko, které vychází z nepříznivého vývoje trhů, které negativně ovlivňují ekonomickou hodnotu pozice banky. Jedná se zejména o úrokové sazby, měnové kurzy, rizikové prémie (Credit spread), likvidní prémie, ceny akcií a ceny komodit. Likvidní riziko spočívá ve dvou složkách, to že banka nebude schopna splnit své závazky a že nebude solventní. Obchodní riziko je součástí obchodní podnikatelské činnosti bankovního subjektu, které zahrnuje právní riziko a riziko reputační, spočívající v riziku ztráty dobrého jména banky.

6 BANKOVNÍ SEKTOR - NEJČASTĚJŠÍ OBLASTI LEGALIZACE VÝNOSŮ Z TRESTNÉ ČINNOSTI

6.1 Daňová trestná činnost

Daňová trestná činnost je považována za nejpočetnější skupinu páchaných hospodářských trestných činů. Odhad ročních daňových úniků, zasahující státní rozpočet, činí odhadem desítky miliard Kč. Tyto značné finanční objemy představují závažnost daňové kriminality a rozrůstající se nebezpečí organizovaného zločinu, zasahující ekonomiku a politiku státu.

Daňový únik je úmyslné jednání daného subjektu formou minimalizace daňové povinnosti, kdy daný subjekt čerpá daňovou výhodu v rozporu se zákonem. Nejčastějšími způsoby daňových úniků jsou zatajování zdanitelných příjmů a majetku, neoprávněné uplatňování výdajů, pašování a melouchaření. Subjekty se také snaží snižovat daň

⁵⁹ ČSOB SKUPINA interní zdroj. *Internal Capital Adequacy Assessment Process – ICAAP*. 2014 [cit. 2015-03-25].

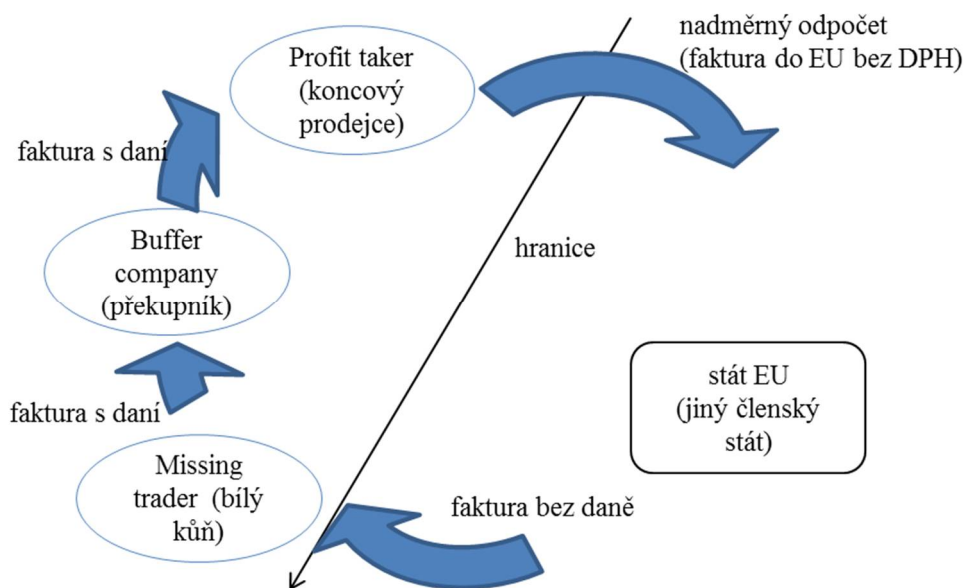
obcházením daňových zákonů, kdy legálním postupem hledají mezery a nejasnosti v daňových zákonech, aby uplatnily možné výhody.⁶⁰

Do skupiny nejčastějších daňových úniků u daní nepřímých řadíme karuselové podvody u DPH, DPH u nadhodnocených vývozů zboží, neuhrazení DPH, daňové úniky DPH při dovozu a pořízení komodit, krácení spotřební daně, DPH a cla zejména u PHM, tabáku a cigaret, lihu, fiktivního plnění u marketingových služeb (reklama, propagace) a internetových obchodů.

U nepřímých daní jsou velmi problematickou oblastí daňových úniků karuselové podvody s DPH. Podstatou těchto podvodů jsou dlouhé obchodní řetězce, až za hranice členských států EU, při nichž dochází ke krácení daně a v souvislosti na aktuálních podmínkách se mění nejen samotná cena, ale i zboží zdanitelného plnění. Zpravidla se jedná o drahé, snadno prodejné komodity, PHM, drahé kovy, mobilní telefony, softwary, ale také automobily. Za karuselové podvody považujeme obchody, kdy v rozsáhlém obchodním řetězci zmizí jeden ze subjektů ve chvíli, kdy získá peníze za prodej zboží i s naúčtovanou DPH, která není následně odvedena, nebo subjektem je nastrčená osoba (bílý kůň), který o transakcích neví či jedná za úplatu. Hlavním cílem je získat nadměrný odpočet DPH.

⁶⁰ DVOŘÁK, V. a kolektiv. *Slovník pojmů*. 1. vyd. Praha: Scientia, spol. s.r.o., Policejní akademie ČR v Praze, 2009, s. 16. ISBN 978-80-86960-57-9.

Obrázek 1: Struktura karuselového podvodu u DPH

Zdroj (vlastní zpracování)

Missing trader je nastrčenou osobou, nazývanou také „bílý kůň“. Tato osoba je většinou nekontaktní nebo se změní vlastnická struktura, zkrátka zmizí a nesplní daňovou povinnost a státu vzniká škoda. Buffer company je jeden či více účelově založených subjektů, které provádějí finanční toky peněz. Profit taker nebo také broker je subjektem, který zinkasuje nezaplacenou DPH od spotřebitele či státu. Takto organizovaný řetězec je těžké detekovat. Mnohdy existují stovky různých vztahů mezi danými subjekty, které tvoří nepřehlednou spleť obchodních vazeb. Tyto vazby je složité nejen přesně identifikovat a popsat, ale především rozplést a včas najít relevantní závěr.

6.2 Využití money muly

Money muly nebo také bílí koně jsou nastrčené či najaté osoby určené k páčání trestné činnosti, praní peněz. Tyto osoby zakrývají skutečného pachatele a dle instrukcí zakládají účty, prostřednictvím kterých nelegálně získané peníze legalizují, vybírají, ukládají či předávají hotovosti. Money mula je prostředníkem, pracuje za provizi, může být vydírána, pracovat pod nátlakem a v některých případech o tom ani neví, protože v rámci pracovní smlouvy byla najata na administrativní činnost provádění finančních operací dle instrukcí. Mnohdy ke své činnosti pachatelé najímají jako money muly slabší jedince, nevzdělané či

duševně zaostalé. Způsoby této trestné činnosti jsou stále propracovanější, složitější a dosahují mezinárodních měřítek.

6.3 Virtuální měna Bitcoin

Bitcoin je ekvivalentem internetové měny, jedná se o stále častěji celosvětově používanou digitální, virtuální měnu, kterou nevydává ani negarantuje žádná centrální banka. Tato digitální měna vznikla v roce 2009, není považována za elektronické peníze ani bezhotovostní peněžní prostředky a obchodování s ní nevyžaduje povolení ČNB ani nepodléhá jejímu dohledu. Transakce s Bitcoinem lze převádět přímo příjemci bez nutnosti užití prostředníka, lze s nimi obchodovat mezinárodně a stejně jako hotovostní platba, je i platba Bitcoinem nevratná. Bitcoin je považován za novou generaci decentralizovaných, užívaných provozovaných virtuálních měn, označovaných také jako kryptoměny. V návaznosti na Bitcoin se objevují další obdobné virtuální měny.⁶¹

Obchod s elektronickou měnou je považován za vysoce rizikový a jako takový je pod přísnějším režimem kontroly regulátora, kde je nezbytné monitorovat každý jednotlivý obchod - jednotlivý nákup elektronické měny nad limit 1000 EUR a zároveň u každého jednotlivého obchodu nad 15000 EUR musí povinná osoba splnit oznamovací povinnost dle příslušného ustanovení zák. č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Vzhledem k anonymitě transakcí je měna jako stvořená pro platby za nelegální zboží, jako jsou drogy, zbraně, nájemné vraždy či financování teroristických skupin. Jedná se o prvek, prostřednictvím kterého lze přerušit stopu převáděných prostředků. Ačkoli z hlediska zachování elektronické stopy mohou být takové platby vysledovatelné, s ohledem na anonymitu uživatelů a vykazující znaky těchto obchodů lze používání kryptoměn z pohledu opatření proti praní peněz a financování terorismu považovat za značné riziko.⁶²

⁶¹ EVROPSKÝ ORGÁN PRO BANKOVNICTVÍ (EBA). *Varování pro spotřebitele týkající se virtuálních měn* [on line]. 12. 12. 2013 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: https://www.eba.europa.eu/documents/10180/598420/EBA_2013_01030000_CS_TRA.pdf

⁶² ČSOB SKUPINA interní zdroj. *Prezentace – Virtuální měny, aktualit.* 2014 [cit. 2015-03-25].

Vybrané rizikové faktory napomáhající k trestné činnosti:

- veškeré transakce i prostředky v Bitcoinové peněženice typu My Wallet, MultiBit, Electrum, jsou definovány pomocí adres, bez identifikace
- Bitcoin lze směnit za jakoukoliv peněžní měnu
- obchodování s Bitcoinem nevyžaduje povolení, nepodléhá dohledu ČNB
- Bitcoin je neregulovatelný a anonymní

6.4 Kybernetické útoky a sociální inženýrství

S dynamickým vývojem rozvíjejícího se internetového bankovnínictví, přibývá pokusů o zneužití těchto elektronických kanálů. Kybernetických útoků se objevuje stále více a jsou čím dál tím více intenzivnější a bezpečnost bankovních účtů klientů závisí nejen na zabezpečení ochrany informačních systémů, ale rovněž na obezřetnosti samotných klientů. Případy ukazují na sofistikovanou přípravu, ale také na omezené možnosti detekce podvodných transakcí v případě neexistence automatického systému pro vyhodnocování podezřelých znaků. Stále častěji jsou detekovány případy, kdy speciální počítačový program, jež je určený k vniknutí či poškození počítačového systému (dále jen malware), atakuje informační systémy, záměrně poškozuje či maže data. V bankovnínictví malware napadá především, systémy internetového bankovnínictví, má za následek neoprávněné výběry z bankovních účtů, ke kterým dochází například vylákáním přístupových oprávnění do systémů elektronického bankovnínictví. Nejběžnější formou je podvodná komunikace prostřednictvím sociálních sítí, převážně přes Facebook. Vyskytují se také případy, založené na velmi věrohodných e-mailových notifikacích, které informují obchodního partnera o změně bankovních účtů. Jako další forma internetových podvodů byly zaznamenány infikované e-maily, které byly rozesílány pod hlavičkou bankovní instituce s informací o dlužné částce, kterou má dotyčný uhradit. Po následném otevření byl počítač zavirován. Zaběhlou formou případů jsou stále podvodné e-shopy a nabídky práce.

Případy z bankovní oblasti:

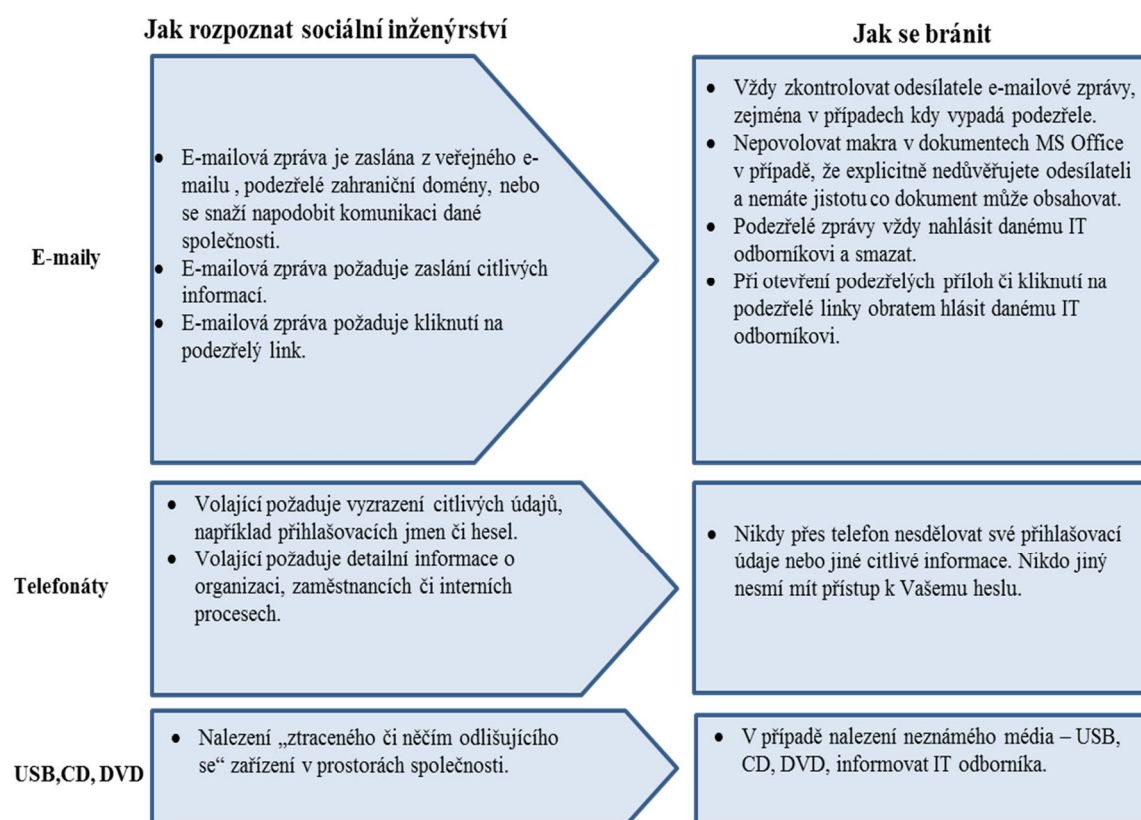
Případ č. 1: Klient, jednatel nejmenované společnosti oznámil svému bankovnímu poradci skutečnost, že došlo k odeslání dvou neautorizovaných plateb z běžného účtu společnosti v celkové výši 575.000 CZK. Klient uvedl, že dané platby nezadával. Z účtu výše uvedené

společnosti odešly dvě platby na běžné účty dvou fyzických osob ruské národnosti. Obě osoby se pokusily po 50 minutách obnosy vybrat na různých pobočkách, ale bezúspěšně. Vzhledem k tomu, že se jednalo o převody v rámci jedné banky, rychlou reakci klienta s bankovním poradcem a upozorněním útvaru Compliance, byly platby zachyceny a účty podvodných osob zablokovány. Peníze byly vráceny zpět na původní účet. Je pravděpodobné, že klient otevřel podezřelý mail, který nainstaloval neznámou aplikaci či software. Případ byl obratem nahlášen formou oznámení podezřelého obchodu na FAÚ.

Případ č. 2: Klient FO se obrátil na pobočku s tím, že omylem nainstaloval mobilní certifikát do svého telefonu, který obdržel prostřednictvím SMS a který se tvářil, že byl odeslán bankou. Následně tak došlo k odeslání třech velkých plateb prostřednictvím internetového bankovníctví, které bohužel klient autorizoval. Dle prověření útvarem Compliance byly dvě platby hned po odeslání na podvodný účet vybrány v hotovosti a třetí platba směřovala do jiného peněžního ústavu. Útvar Compliance kontaktoval danou banku a požádal o prověření příchozí platby. Bohužel bylo potvrzeno, že i třetí platba byla obratem vybrána v hotovosti. Případ byl oznámen FAÚ.

Kybernetičtí podvodníci se stále intenzivněji zaměřují na selhání lidského faktoru, využívají slabosti lidské psychiky s jediným záměrem, získat důležité informace, které poslouží k následnému zneužití. Tento způsob je také nazýván sociální inženýrství. Lidé vyzradí identifikační údaje, přístupová oprávnění, osobní hesla a pachatelé tak získají neautorizovaný přístup do systému k následnému spáchání trestného činu. Přes veškeré upozorňování, ze strany bankovních institucí a médií, však uživatelé stále upřednostňují rychlost a jednoduchost elektronického bankovníctví před samotnou bezpečností.

Obrázek 2: Schéma sociálního inženýrství v bankovníctví

Zdroj (vlastní zpracování)

Bohužel i v případech, kdy je prostředí organizace chráněno na vysoké úrovni, vždy zůstává riziko, že bude bezpečnost ohrožena nepozorností či nedbalostí i ze strany zaměstnanců. Je nezbytnou součástí, aby zaměstnanci byli na útoky co nejlépe připraveni, dodržovali základní bezpečnostní předpisy a věděli jak postupovat v případě podezření a tím předešli úniku citlivých informací, který by měl negativní dopad jak na společnost, tak na klienty.

ZÁVĚR

Hlavní myšlenkou bakalářské práce je objasnit podstatu problematiky legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Vzhledem k tomu, že pachatelé a zločinecké organizace přeměňují nelegálně získané prostředky převážně prostřednictvím bankovního sektoru, zaměřila jsem se v druhé části práce na tuto oblast. Právě banky patřící do oblasti povinných osob přispívají velkou částí k odhalování a hlášení podezřelých obchodů dodržováním pravidel vyplývajících z povinností AML zákona a eliminují riziko prání špinavých peněz.

V úvodu jsou zmíněny samotné počátky užívání termínu prání špinavých peněz, způsoby, podezřelé znaky, praktiky a současný vývoj této nelegální trestné činnosti v návaznosti na platnou legislativu ČR. Další část práce definuje, jakým způsobem se banky podílejí v boji proti této trestné činnosti a jak spolupracují s regulátory a Policií ČR. Nejintenzivnější spolupráce povinných osob je s Finančním analytickým útvarem MF ČR, který zpracovává, vyhodnocuje a řeší přijatá hlášení o podezřelém obchodu. Spolupráce s Policií ČR spočívá zejména v pomoci při finančním šetření operativně pátrací činnosti a zajištění prostředků v rámci trestního řízení. Z makroekonomického hlediska regulace bankovního dohledu závisí nejen na bezpečnosti, důvěryhodnosti, ale také efektivnosti bankovního systému. V praktické části práce jsou specifikovány jednotlivé postupy bank při prevenci, detekci a hlášení podezřelých obchodů a uvedeny konkrétní případy prání špinavých peněz, které byly v poslední době zaznamenány.

Dle analýzy aktuální situace je neustálým problémem, s kterým se banky potýkají, nedostatečná součinnost mezi klientem a bankou, což značně komplikuje efektivitu při šetření a vyhodnocení podezřelých obchodů. Zejména, když klientem je cizinec, nebo zahraniční subjekt. Klientští pracovníci by měli důkladně znát profil svého klienta, jeho podnikatelskou činnost, obchodní aktivity a obchodní partnery. Na základě těchto informací mapovat obchodní příležitosti, nabízet vhodné produkty a služby, průběžně vyhodnocovat efektivitu těchto obchodů a provádět povinnou kontrolu klienta. Taktéž kvalitní zaměstnanci jsou nezbytnou součástí správného fungování společnosti, u kterých je důležité nejen odborné vzdělání, specializace a profesionální přístup, ale také loajalita a morální jednání v souladu s etickým kodexem a vizí společnosti. Prostřednictvím správného nastavení mechanismů by banky tak měly předcházet a mít neustále pod kontrolou příslušná rizika. Nedostatečné

předcházení a kontrola rizik může způsobit značnou potenciální ztrátu, negativně ovlivnit hospodářský výsledek a kapitál banky a tím ohrozit její existenci. Obecně můžeme říci, že řízení rizik není cílem, ale kontinuální cesta, která nikdy nekončí, ale jde ruku v ruce s obchodními rozhodnutími.

Veřejnost by měla být neustále informována o nelegálních praktikách praní špinavých peněz, jak prostřednictvím bankovního sektoru, tak z médií. Dle posledních výsledků průzkumu indexu bezpečnosti v on-line prostředí na internetu, který prováděla Česká bankovní asociace, lidé zásadně nedodržují bezpečnostní principy a opatření elektronických systémů. Nemají dostatečně zabezpečeny přístupy a hesla do systémů a neprovádí příslušné aktualizace, tím podceňují možná rizika a ohrožují své finance. Upřednostňují rychlost a jednoduchost softwaru před samotným, možná složitějším zabezpečením. Tím se zvyšuje riziko malwarových případů formou nabourání se do počítačových systémů a aplikací, mobilních přístrojů a potažmo bankovních účtů, kde dochází k odčerpávání prostředků nejen u fyzických osob, ale také u společností, kde tak dochází k velkým finančním ztrátám.

Domnívám se, že praní špinavých peněz nelze zcela odstranit, protože pachatelé přicházejí se stále novými a propracovanými způsoby, jak proniknout do elektronických systémů, získat příslušná hesla, obejít či nalézt skuliny v zákonech. Organizovaný zločin a praní špinavých peněz nezná hranic a má před subjekty činnými v této oblasti značný náskok. Jednotným trhem byl na úrovni EU vytvořen systém ochrany peněžního trhu proti praní špinavých peněz a financování terorismu. Normy a směrnice jsou revidovány na mezinárodní úrovni pod vedením EU a postupně jsou začleňovány do unijního práva. Významně k tomu přispěje v nejbližší době nová AML směrnice a nařízení EU, zaměřené proti praní špinavých peněz a uplatňované na mezinárodní úrovni. Tato posílená pravidla budou sjednocovat právní předpisy a zohledňovat vývoj aktuálních technologií, které pachatelé využívají k trestné činnosti. Úpravy navazují na doporučení FATF. Na aplikaci směrnice do vnitrostátních právních předpisů budou mít členské státy dva roky. Dle mého názoru bude nezbytné rozšiřovat a zdokonalovat opatření v oblasti právních norem, ochrany dat, softwaru, vzájemně spolupracovat s bankovními institucemi, finančními zpravodajskými jednotkami a subjekty činnými v této oblasti a tak společně bojovat proti této trestné činnosti nejen na domácí půdě.

Věřím, že bakalářská práce splnila stanovený cíl a daná problematika byla ve stručnosti popsána a poskytne dostatečné informace pro prvotní seznámení s touto nelegální činností.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

1. ČASTORÁL, Z. *Ekonomická kriminalita a management*. 1. vyd. Praha: UJAK, 2011. ISBN 978-80-7452-005-1.
2. DVOŘÁK, P. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3 přepracované a rozšířené vyd. Praha: Linde Praha, a. s., 2005. ISBN 80-7201-515-X.
3. DVOŘÁK, V., *Výnosy z trestné činnosti, jejich odhalování, identifikace a možnosti jejich odčerpání*. Sborník studií. 1 vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2010. ISBN 978-80-86960-66-1.
4. DVOŘÁK, V. a kolektiv. *Slovník pojmů*. 1. vyd. Praha: Scientia, spol. s.r.o., Policejní akademie ČR v Praze, 2009. ISBN 978-80-86960-57-9.
5. DVOŘÁK, V., M. KLOUBEK. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2011. ISBN 978-80-7251-351-2.
6. CHMELÍK, J. a kolektiv. *Zločin bez hranic Vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu*. 1.vyd. Praha: Linde Praha, a. s., 2004. ISBN 80-7201-480-3.
7. KALABIS, Z. *Boj bank proti praní špinavých peněz*. 1. vyd. Praha: BIVŠ, a. s., 2009. ISBN 978-80-7265-147-4
8. KUČHTA, J., J. FENYK, M. FRYŠTÁK a V. KALVODOVÁ, *Hospodářská trestná činnost*, 1. vyd. Adamov: Masarykova univerzita , 2007. ISBN 978-80-210-4256-8.
9. POWIS, R. E., *Jak se perou špinavé peníze*. 1.vyd. Praha: Victoria Publishing a.s., 1992. ISBN 80-85605-32-5.
10. ROLNÝ, I., L. LACINA. *Globalizace, etika, ekonomika*. 3 rozšířené vyd. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2008. ISBN 978-80-87071-62-5.
11. TVRDÝ, J., A. BÁRTOVÁ. *Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosu z trestné činnosti a financování terorismu a předpisy související*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-099-7.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

1. CHATAIN P., J. McDOWELL, C. MOUSSET, P. A. SCHOTT and E.de WILLEBOIS. *Preventing Money Laundering and Terrorist Financing, A Practical Guide for Bank Supervisors*. 1st ed. Washington: The International bank for Reconstruction and Development/The World Bank, 2009. ISBN 978-0-8213-7912-7.

Seznam použitých internetových zdrojů

COUNCIL OF EUROPE. *What are MONEYVAL's objectives?* [on line]. 2014 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z:

http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/About/MONEYVAL_in_brief_en.asp

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Legislativní základna* [on line]. [cit. 2015-03-25].

Dostupné z:

http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/legislativni_zakladna/legalizace_vynosu/pravni_pr_edpisy.html

EVROPSKÝ ORGÁN PRO BANKOVNICTVÍ (EBA). *Varování pro spotřebitele týkající se virtuálních měn* [on line]. 12. 12. 2013 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z:

https://www.eba.europa.eu/documents/10180/598420/EBA_2013_01030000_CS_TRA.pdf

FINANCIAL ACTION TASK FORCE [on line]. 2014 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.fatf-gafi.org>

FINANČNÍ NOVINY. *ČNB souhlasí se zřízením zavedení jednodušší verze centrálního registru účtů* [on line]. 2014 [cit. 2014-12-15]. Dostupné z:

<http://www.financninoviny.cz/zpravy/cnb-souhlasí-se-zrizenim-jednodussi-verze-centralni-evidence-uctu/1159242>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Výsledky činnosti finančního analytického útvaru. Finanční analytický útvar - Výroční zpráva 2014* [on line]. 2014 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/boj-proti-prani-penez-a-financovani-tero/vysledky-cinnosti-financniho-analytickeh/2014/zprava-o-cinnosti-fau-2014-20591>

POLICIE ČR [on line]. 2015, 5. 3. 2015 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.policie.cz>

PRICEWATERHOUSECOOPERS. *Global Economic Crime Survey 2014 – Czech report* [on line]. 2014 [cit. 2014-02-20]. Dostupné z: www.pwc.cz/crimesurvey

MAZÁNEK, J. *Prezentace - Nové postupy a metody finančního šetření, zajišťování majetku a identifikace legalizace výnosů z trestné činnosti*. [pdf dokument]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://kyc.law.muni.cz/dokumenty/29885>

TAX JUSTICE NETWORK. *The world's tax havens and offshore financial centres* [on line]. 2007 [cit. 2015-02-20]. Dostupné z: http://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/Identifying_Tax_Havens_Jul_07.pdf

THE EGMONT GROUP OF FINANCIAL INTELLIGENCE UNITS. [on line]. © 2009-2015 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.egmontgroup.org/about>

TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Transparency International the global coalition against corruption, *Anti Money Laundering Directive* [on line]. 2015 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <http://www.transparencyinternational.eu/2015/02/anti-money-laundering-directive/>

Vyhláška č. 183/1996 Sb. ze dne 24. června 1996. Vyhláška Ministerstva financí o plnění oznamovací povinnosti finančními institucemi, ve znění vyhlášky č. 223/2000 Sb., účinnost 1. 8. 2000 do 31. 8. 2004. In: *Zákony CZ*. 1996. Dostupné z: <http://www.zakony.cz/zakony/1996/101/zakon-183-1996-Sb-vyhlaska-ministerstva-financi-o-plneni-oznamovaci-povinnosti-financnimi-institucemi-SB1996183/>

Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník, v platném znění. *Sbírka zákonů České republiky*. [online]. 2009. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=40/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 61/1996 Sb. ze dne 15. února 1996, o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů, In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1996, částka 19. Dostupné z: http://www.kacr.cz/Data/pdf/zakony_ostatni/61-1996sb.pdf

Zákon č. 254/2004 Sb. ze dne 13. dubna 2004, o omezení plateb v hotovosti a o změně zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. In: *Zákony pro lidi*, 2004. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-254#cast1>

Zákon č. 21/1992 Sb., ze dne 20. prosince 1991, o bankách. In: *Zákony pro lidi*, 1992.
Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-21>

Zákon č. 69/2006 Sb., ze dne 3. února 2006, o provádění mezinárodních sankcí In. *Zákony pro lidi* 2006, částka 29/2006. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-69#cast1>

Seznam ostatních zdrojů

1. SKUPINA ČSOB interní zdroj, *Etický kodex zaměstnanců skupiny ČSOB*. 2014 [cit. 2015-03-25].
2. SKUPINA ČSOB interní zdroj, *Internal Capital Adequacy Assessment Process – ICAAP*. 2014 [cit. 2015-03-25].
3. SKUPINA ČSOB interní zdroj, *Prezentace – Virtuální měny, aktuality*. 2014 [cit. 2015-03-25].

SEZNAM ZKRATEK

AML	-	Anti-Money Laundering – prevence praní špinavých peněz
ARO	-	Asset Recovery Offices – Úřad pro vymáhání majetku
BSA	-	Bank Secrecy Act – zákon o bankovním tajemství
CARIN	-	pracovní skupina - síť kontaktů oblasti výnosů z trestné činnosti
ČNB	-	Česká národní banka
ČR	-	Česká republika
DPH	-	Daň z přidané hodnoty
EGMLT	-	Evropské komise pro praní peněz a financování terorismu
ES	-	Evropské společenství
EU	-	Evropská unie
FATCA	-	Foreign Account Tax Compliance Act – daňový zákon Spojených Států
FATF	-	Financial Action Task Force – Finanční akční výbor
FAÚ	-	Finanční analytický útvar
FIPO	-	Finanční policie
FO	-	Fyzická osoba
FOP	-	Fyzická osoba podnikatel
IČ	-	Identifikační číslo osoby
ISIL	-	Organizace islámského státu
JIT	-	Join Investigation Team – společný vyšetřovací tým
KYC	-	Know Your Customer – poznej svého klienta

KYT	-	Know Your Transactions – znát transakce klienta
MiFID	-	Směrnice o trzích finančních instrumentů
NACE kód	-	Klasifikace ekonomické činnosti
OFAC	-	Úřad pro kontrolu zahraničních aktiv
OECD	-	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OPO	-	Oznámení podezřelého obchodu
OSN	-	Organizace spojených národů
PČR	-	Policie ČR
PEP	-	Politicky exponovaná osoba
PHM	-	Pohonné hmoty
PO	-	Právnícká osoba
SWIFT	-	Společnost pro celosvětovou mezibankovní finanční telekomunikaci
ÚOKFK SKPV	-	Útvar pro odhalování organizovaného zločinu SKPV
USA	-	Spojené státy americké
USD	-	Americký dolar

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1:	50
Obrázek 2:	54

Seznam tabulek

Tabulka 1:	19
Tabulka 2:	28

Seznam grafů

Graf 1:	14
Graf 2:	33

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Lucie Červinková

Obor: Evropská hospodářsko-správní studia

Forma studia: kombinovaná

Název práce: Opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti

Rok: 2013/2015

Počet stran textu bez příloh: 49

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 11

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 1

Počet internetových zdrojů: 18

Vedoucí práce: JUDr. Zdeněk Dvořáček, Ph.D.